

[illegible]

เจ้าของ

ศูนย์ศิลปะ วัฒนธรรมและท้องถิ่น มหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์

ที่ปรึกษา

รองศาสตราจารย์ ดร.ดวงพร ภู่มะกา

อธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พิชญ์สินี อริยธนะกตวงศ์

รองอธิการบดีวางแผน ยุทธศาสตร์และวิจัย

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ละออ เพชรรัตน์

ผู้ทรงคุณวุฒิประจำศูนย์ศิลปะ วัฒนธรรมและท้องถิ่น

อาจารย์วิชัย

พงษ์โหมด

ผู้ทรงคุณวุฒิประจำศูนย์ศิลปะ วัฒนธรรมและท้องถิ่น

คณะกรรมการผู้จัดทำ

อาจารย์ ดร.จินดา

เนืองจำนงค์

ประธานกรรมการ

อาจารย์อารียา

บุญทวี

รองประธานกรรมการ/ฝ่ายภาคสนาม

และผู้เรียบเรียงข้อมูลเนื้อหา

อาจารย์โยธิน

จีกังวาท

รองประธานกรรมการ

และฝ่ายเผยแพร่ข้อมูลสารสนเทศ

อาจารย์วัชรพงศ์

มณีนันทวัฒน์

รองประธานกรรมการ และฝ่ายเอกสาร

นายณัฐปนันท์

สิงห์ยศ

รองประธานกรรมการฝ่ายตรวจสอบข้อมูล

ฝ่ายพิสูจน์อักษร และฝ่ายภาคสนาม

นางสาวนวลลออ

อนุสิทธิ์

กรรมการฝ่ายเผยแพร่ข้อมูลสารสนเทศ

และฝ่ายภาคสนาม

นางสาวฐิติรัตน์

เอนกสุวรรณกุล

กรรมการฝ่ายเอกสาร

นายสุรพล

โต๊ะสีดา

กรรมการฝ่ายภาคสนาม และผู้ช่วยเลขานุการ

นางสาวอรรณณ

เล็กชะอุ่ม

กรรมการและเลขานุการ/ฝ่ายการเงิน

และฝ่ายจัดทำรูปเล่ม

ผู้สนใจสามารถสืบค้นข้อมูลได้ที่ <http://culture.rru.ac.th/>

พิมพ์ที่: บริษัท เอ็มเอ็น คอมพิวเตอร์ จำกัด

๔๘๘-๔๙๐ ถนนฉะเชิงเทรา-บางปะกง ตำบลหน้าเมือง อำเภอเมืองฉะเชิงเทรา จังหวัดฉะเชิงเทรา

๒๔๐๐๐

โทร. / แฟกซ์ ๐-๓๘๕๑-๕๗๗๐ , ๐-๓๘๕๑-๕๕๓๐

ออกแบบกราฟิก : นางสาวชนภา ยิ้มอยู่

พิมพ์ครั้งที่ ๑ พ.ศ. ๒๕๖๓ จำนวน ๑๐๐ เล่ม

คำนำ

ผ้าไทยถือเป็นศิลปหัตถกรรมมรดกวัฒนธรรมอันล้ำค่าที่สมควรอนุรักษ์ไว้ สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ พระบรมราชชนนีพันปีหลวง ทรงอนุรักษ์ผ้าไทย ทำให้ผ้าไทยคงอยู่ในแผ่นดิน นำไปสู่กระบวนการพัฒนาภูมิปัญญาท้องถิ่น-ผ้าไทย และหนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์ที่เป็นเอกลักษณ์ของจังหวัดฉะเชิงเทรา สร้างรายได้ให้กับชุมชนและสร้างชื่อเสียงทั้งในและต่างประเทศ ประชาชนส่วนใหญ่ในหมู่ 9 บ้านอ่างเตย ตำบลท่าตะเกียบ อำเภอท่าตะเกียบ จังหวัดฉะเชิงเทรา อพยพย้ายถิ่นฐานมาจากภาคอีสานตอนล่าง ได้แก่ จังหวัดบุรีรัมย์และจังหวัดสุรินทร์ ได้นำภูมิปัญญาการทอผ้าและการปลูกหม่อนเลี้ยงไหมมาถ่ายทอดให้กับชุมชน โดยมีกลุ่มทอผ้าไหมบ้านอ่างเตย จัดตั้งขึ้นเมื่อวันที่ 18 กรกฎาคม พ.ศ.2536 ต่อมาได้จดทะเบียนจัดตั้งเป็นวิสาหกิจชุมชนกลุ่มปลูกหม่อนเลี้ยงไหมทอผ้าบ้านอ่างเตย เมื่อวันที่ 16 พฤศจิกายน พ.ศ. 2550 ทั้งนี้ กลุ่มได้มีลายผ้าที่เป็นเอกลักษณ์เฉพาะของชุมชน คือ ผ้ามัดหมี่ลายหนามเตย “ต้นหนามเตย” ที่เป็นต้นไม้ประจำหมู่บ้าน ผ้ามัดหมี่ลายหนามเตยได้รับการออกแบบเมื่อปี พ.ศ. ๒๕๕๗ จากกรมหม่อนไหม กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ โดยมีอาจารย์มาช่วยออกแบบลายผ้าให้กับกลุ่มทอผ้าบ้านอ่างเตย เนื่องจากในหมู่บ้านอ่างเตยมีต้นหนามเตยจำนวนมาก จึงเกิดความคิดสร้างสรรค์นำมาเป็นลายผ้า

ดังนั้น ศูนย์ศิลปะ วัฒนธรรมและท้องถิ่น จึงได้ร่วมกับสาขาวิชาทัศนศิลป์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ สาขาวิชาออกแบบผลิตภัณฑ์ คณะเทคโนโลยีอุตสาหกรรม และสำนักวิทยบริการและสารสนเทศ มหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์ ลงพื้นที่ในการสัมภาษณ์และระดมความคิดเห็นการส่งเสริมและพัฒนาภูมิปัญญาท้องถิ่น-ผ้าไทย วันที่ 9 มิถุนายน พ.ศ.2563 ณ วิสาหกิจชุมชนกลุ่มปลูกหม่อนเลี้ยงไหมทอผ้าบ้านอ่างเตย หมู่ 9 ตำบลท่าตะเกียบ อำเภอท่าตะเกียบ จังหวัดฉะเชิงเทรา พร้อมทั้งสอบถามความต้องการของกลุ่มในการให้มหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์เข้าไปพัฒนาท้องถิ่น ภายใต้โครงการพัฒนาภูมิปัญญาท้องถิ่น-ผ้าไทย ในจังหวัดฉะเชิงเทรา เพื่อนำไปสู่เศรษฐกิจสร้างสรรค์ ประจำปีงบประมาณ 2563 ตามยุทธศาสตร์มหาวิทยาลัยราชภัฏเพื่อการพัฒนาท้องถิ่น ระยะ 20 ปี (พ.ศ.2560 - 2579) ยุทธศาสตร์ที่ 1 การพัฒนาท้องถิ่น ทั้งนี้ได้รับความอนุเคราะห์จาก ผู้ช่วยศาสตราจารย์วิชาญ ตอธรรมย์ อาจารย์ประจำสาขาวิชาออกแบบผลิตภัณฑ์ คณะเทคโนโลยีอุตสาหกรรม เป็นผู้ออกแบบกล่องใส่ผ้าไหม และอาจารย์โยธิน จี้งวาท รองผู้อำนวยการศูนย์ศิลปะ วัฒนธรรมและท้องถิ่น เป็นผู้ออกแบบแผ่นพับและนิทรรศการเคลื่อนที่ ซึ่งในวันที่ 9 มิถุนายน พ.ศ. 2563 อาจารย์ ดร.จินดา เนื่องจำนงค์ ผู้อำนวยการศูนย์ศิลปะ วัฒนธรรมและท้องถิ่น พร้อมด้วยผู้บริหารและบุคลากร ศูนย์ศิลปะ วัฒนธรรมและท้องถิ่น ได้มอบกล่องใส่ผ้าไหมรวมทั้งแผ่นพับประชาสัมพันธ์ และนิทรรศการเคลื่อนที่ให้กับวิสาหกิจชุมชนกลุ่มปลูกหม่อนเลี้ยงไหมทอผ้าบ้านอ่างเตย โดยมีนางสาวอาภาภรณ์ ชูเกียรติศิริ เกษตรอำเภอท่าตะเกียบ ผู้นำชุมชน ประธานและสมาชิกวิสาหกิจชุมชนกลุ่มปลูกหม่อนเลี้ยงไหมทอผ้าบ้านอ่างเตย เป็นผู้รับมอบ

ท้ายที่สุดนี้ ศูนย์ศิลปะ วัฒนธรรมและท้องถิ่น มหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์ ขอขอบคุณ นางสาวอาภาภรณ์ ชูเกียรติศิริ เกษตรอำเภอต่าตะเกียบ ว่าที่ร้อยตรีรักพงษ์ วงศ์รอด นักวิชาการส่งเสริม การเกษตรปฏิบัติการ นางพิกุล สวัสดิ์ ประธานกลุ่มวิสาหกิจชุมชนกลุ่มปลูกหม่อนเลี้ยงไหมทอผ้าบ้านอ่าง เตย นางสาวนงนุช วงคง เจริญญิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชนกลุ่มปลูกหม่อนเลี้ยงไหมทอผ้าบ้านอ่างเตย พร้อมทั้ง สมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชนกลุ่มปลูกหม่อนเลี้ยงไหมทอผ้าบ้านอ่างเตย นายนิกร ทรัพย์ประสาน ผู้ใหญ่บ้าน หมู่ 9 บ้านอ่างเตย นายพงษ์เทพ หมั่นสัทาน ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน หมู่ 9 บ้านอ่างเตย ผู้บริหารและบุคลากร องค์การ บริหารส่วนตำบลท่าตะเกียบ ที่ได้ให้ความอนุเคราะห์ในการจัดทำหนังสือภูมิปัญญาท้องถิ่น-ผ้าไทยของวิสาหกิจ ชุมชนกลุ่มปลูกหม่อนเลี้ยงไหมทอผ้าบ้านอ่างเตย ประจำปีงบประมาณ 2563 หากการจัดทำหนังสือดังกล่าวมีข้อ ผิดพลาดประการใด คณะผู้จัดทำขอน้อมรับและขออภัยมา ณ ที่นี้ด้วย รวมทั้งโปรดแจ้งมาที่ศูนย์ศิลปะ วัฒนธรรม และท้องถิ่น มหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์ ด้วย จักเป็นพระคุณยิ่ง

คณะผู้จัดทำ
ศูนย์ศิลปะ วัฒนธรรมและท้องถิ่น
มหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์
กรกฎาคม 2563

สารบัญ

	หน้า
คำนำ	
สารบัญ	
สารบัญภาพ	
สารบัญตาราง	
บทที่ ๑ บทนำ	๑
บทที่ ๒ ประวัติหมู่บ้านอ่างเตย และวิสาหกิจชุมชนกลุ่มปลูกหม่อนเลี้ยงไหมทอผ้าบ้านอ่างเตย	๓
- ประวัติหมู่บ้านอ่างเตย	๓
- ประวัติวิสาหกิจชุมชนกลุ่มปลูกหม่อนเลี้ยงไหมทอผ้าบ้านอ่างเตย	8
- แหล่งเรียนรู้ทางเศรษฐกิจพอเพียงของชุมชนบ้านอ่างเตย	9
บทที่ ๓ การวิเคราะห์ปัจจัยแวดล้อมที่ส่งผลต่อการดำเนินการ (SWOT Analysis) ของวิสาหกิจชุมชนกลุ่มปลูกหม่อนเลี้ยงไหมทอผ้าบ้านอ่างเตย หมู่ 9 ตำบลท่าตะเกียบ อำเภอท่าตะเกียบ จังหวัดฉะเชิงเทรา	14
- ปัจจัยสภาพแวดล้อมภายใน	14
- จุดแข็งหรือจุดเด่น (Strength)	14
- จุดด้อย หรือ จุดอ่อน (Weakness)	14
- ปัจจัยสภาพแวดล้อมภายนอก	๑5
- โอกาส (Opportunity)	๑5
- อุปสรรค หรือ ภัยคุกคาม (Threat)	15
- รายชื่อผู้เข้าร่วมประชุม	15
บทที่ ๔ ประวัติการทอผ้าของหมู่บ้านอ่างเตย	19
- ประวัติการทอผ้าของหมู่บ้านอ่างเตย	19
- การปลูกหม่อน	20
- การเลี้ยงไหม	22
- การสาวไหม	24
- การฟอกย้อมสีไหม	25
- อุปกรณ์การทอผ้าไหมบ้านอ่างเตย	28
- ลวดลายผ้า ของวิสาหกิจชุมชนกลุ่มปลูกหม่อนเลี้ยงไหมทอผ้าบ้านอ่างเตย อำเภอท่าตะเกียบ จังหวัดฉะเชิงเทรา	31
- ประวัติผู้นำชุมชน และผลิตภัณฑ์วิสาหกิจชุมชนกลุ่มปลูกหม่อนเลี้ยงไหมทอผ้าบ้านอ่างเตย ที่เป็นเอกลักษณ์ของท้องถิ่นอำเภอท่าตะเกียบ	33

สารบัญ (ต่อ)

บทที่ 5	การสังเคราะห์ข้อมูลจากการลงพื้นที่วิสาทกิจชุมชนกลุ่มปลูกหม่อน เลี้ยงไหมทอผ้าบ้านอ่างเตย	37
-	ข้อมูลจากการสัมภาษณ์สมาชิกวิสาทกิจชุมชนกลุ่มปลูกหม่อนเลี้ยงไหมทอผ้า บ้านอ่างเตย	37
-	ปัญหาอุปสรรคของกลุ่มวิสาทกิจชุมชนกลุ่มปลูกหม่อนเลี้ยงไหมทอผ้า บ้านอ่างเตย	47
-	ข้อเสนอแนะในการพัฒนาภูมิปัญญาผ้าไทย	47
-	ความต้องการที่จะให้ศูนย์ศิลปะ วัฒนธรรมและท้องถิ่น มหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์ เข้ามาพัฒนาในครั้งต่อไป	47
บทที่ 6	กระบวนการเข้าไปขับเคลื่อนและพัฒนาตามความต้องการของกลุ่ม	50
-	ลงพื้นที่รับฟังความต้องการของวิสาทกิจชุมชนกลุ่มปลูกหม่อนเลี้ยงไหมทอผ้า บ้านอ่างเตย	50
-	เริ่มกระบวนการออกแบบบรรจุภัณฑ์ตามความต้องการของ วิสาทกิจชุมชนกลุ่มปลูกหม่อนเลี้ยงไหมทอผ้าบ้านอ่างเตย	51
-	ลงพื้นที่มอบบรรจุภัณฑ์ให้กับวิสาทกิจชุมชนกลุ่มปลูกหม่อนเลี้ยงไหมทอผ้า บ้านอ่างเตย	53
-	จัดทำเวทีระดมความคิดเห็น สอบถามปัญหาและความต้องการของ วิสาทกิจชุมชนกลุ่มปลูกหม่อนเลี้ยงไหมทอผ้าบ้านอ่างเตย เพื่อการพัฒนาในปีถัดไป	55
บรรณานุกรม		56

สารบัญภาพ

	หน้า
ภาพที่ 2.1 แผนที่ หมู่ 9 บ้านอ่างเตย ตำบลท่าตะเกียบ อำเภอท่าตะเกียบ จังหวัดฉะเชิงเทรา	4
ภาพที่ 2.2 ข้อมูลกลุ่มชุดดิน ความเหมาะสมของดิน และคุณภาพของดิน	5
ภาพที่ 2.3 จำนวนประชากรแยกตามช่วงอายุในข้อมูล จปฐ.	7
ภาพที่ 2.4 กิจกรรมฐานการเรียนรู้ “ศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงชุมชนต้นแบบ บ้านอ่างเตย”	10
ภาพที่ 2.5 กิจกรรมฐานการเรียนรู้ “การปลูกหม่อนเลี้ยงไหม” และ “การทอผ้า”	11
ภาพที่ 2.6 กิจกรรมฐานการเรียนรู้ “การปลูกไผ่ตง”	11 - 12
ภาพที่ 2.7 กิจกรรมฐานการเรียนรู้ “การปลูกผักปลอดสารพิษ”	12 - 13
ภาพที่ 2.8 กิจกรรมฐานการเรียนรู้ “การทำไม้กวาด”	13
ภาพที่ 3.1 กิจกรรมการดำเนินการ (SWOT Analysis)	18
ภาพที่ 4.1 การตัดแต่งกิ่งหม่อนสำหรับเลี้ยงไหม	21
ภาพที่ 4.2 วงจรชีวิตของไหม	22
ภาพที่ 4.3 ประเภทเส้นไหม	24
ภาพที่ 4.4 การฟอกขาวไหมด้วยวัสดุธรรมชาติ	25
ภาพที่ 4.5 การย้อมสีไหมด้วยวัสดุธรรมชาติ	26
ภาพที่ 4.6 วัสดุช่วยติดสี	27
ภาพที่ 4.7 ฟืม หรือ ฟันหวี	28
ภาพที่ 4.8 เขาคูก หรือ ตะกอล	29
ภาพที่ 4.9 กระสวย	30
ภาพที่ 4.10 ผ้ามัดหมี่ลายหนามเตย	31
ภาพที่ 4.11 ผ้ามัดหมี่ลายโฮล	32
ภาพที่ 4.12 กระบวนการ “กว่าจะมาเป็นผ้าผืนงาม”	33
ภาพที่ 4.13 สัมภาษณ์ นางสาวนงนุช วงคง เมื่อวันที่ 14 มีนาคม พ.ศ.๒๕๖2 ณ วิสาหกิจชุมชนกลุ่มปลูกหม่อนเลี้ยงไหมทอผ้าบ้านอ่างเตย	34
ภาพที่ 4.14 ผลิตภัณฑ์เส้นไหมและผ้าไหมบ้านอ่างเตย	36

สารบัญภาพ (ต่อ)

	หน้า
ภาพที่ 5.1 การสัมภาษณ์กลุ่ม สมาชิกวิสาหกิจชุมชนกลุ่มปลูกหม่อนเลี้ยงไหมทอผ้าบ้านอ่างเตย	48
ภาพที่ 5.2 การแสดงความคิดเห็นของวิสาหกิจชุมชนกลุ่มปลูกหม่อนเลี้ยงไหมทอผ้าบ้านอ่างเตย	49
ภาพที่ 6.1 ลงพื้นที่วันที่ 5 มีนาคม พ.ศ.2563 ณ วิสาหกิจชุมชนกลุ่มปลูกหม่อนเลี้ยงไหมทอผ้าบ้านอ่างเตย หมู่ 9 ตำบลท่าตะเกียบ อำเภотаตะเกียบ จังหวัดฉะเชิงเทรา	50
ภาพที่ 6.2 เชิญ ผู้ช่วยศาสตราจารย์วิชาญ ตอรรรัมย์ มาร่วมออกแบบกล่องใส่ผ้าไหม	51
ภาพที่ 6.3 ผู้ช่วยศาสตราจารย์วิชาญ ตอรรรัมย์ ออกแบบกล่องใส่ผ้าไหม	51 - 52
ภาพที่ 6.4 มอบกล่องใส่ผ้าไหม แผ่นพับประชาสัมพันธ์และนิทรรศการเคลื่อนที่	53 - 54
ภาพที่ 6.5 ระดมความคิดเห็น สอบถามปัญหาและความต้องการของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนกลุ่มปลูกหม่อนเลี้ยงไหมทอผ้าบ้านอ่างเตย	55

สารบัญตาราง

	หน้า
ตารางที่ 2.1 ตารางแสดงชุดดิน	๕
ตารางที่ 2.2 ตารางแสดงที่ตั้งและจำนวนสิ่งก่อสร้างของบ้านอ่างเตย	6

บทที่ ๑

บทนำ

1. หลักการและเหตุผล

ผ้าไทย ถือว่าเป็นศิลปหัตถกรรมมรดกวัฒนธรรมอันล้ำค่าที่สมควรอนุรักษ์ไว้ การทอผ้าแต่ละภูมิภาค แต่ละท้องถิ่น ถือเป็นภูมิปัญญาที่ทรงคุณค่า และมีเอกลักษณ์แสดงออกถึงอัตลักษณ์ เอกลักษณ์ วิถีชีวิตของ คน สามารถนำมาสร้างสรรค์ ออกแบบตัดเย็บได้หลายรูปแบบ สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ พระบรมราชชนนีพันปีหลวง ทรงอนุรักษ์ผ้าไทย ทำให้ผ้าไทยคงอยู่คู่แผ่นดิน ก่อให้เกิดรายได้ เกิดการพัฒนา เป็นกลุ่มหนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์ในประเภทผ้าและเครื่องแต่งกาย โดยในจังหวัดฉะเชิงเทรา มีกลุ่มผ้าไหม บ้านอ่างเตย หมู่ 9 ตำบลท่าตะเกียบ อำเภอท่าตะเกียบ จังหวัดฉะเชิงเทรา ปัจจุบันมีกลุ่มทอผ้าอยู่ 20 หลังคาเรือน ต้องการให้มหาวิทยาลัยราชภัฏราชชนครินทร์เข้าไปมีส่วนร่วมพัฒนากล่องใส่ผ้าไหม นิทรรศการแหล่งเรียนรู้ องค์ความรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่น-ผ้าไทย เพื่อเผยแพร่และประชาสัมพันธ์ให้นักเรียน นักศึกษา ประชาชน และนักท่องเที่ยว เพื่อนำไปต่อยอดสร้างมูลค่าทางเศรษฐกิจได้

ทั้งนี้ ตามพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยราชภัฏ พ.ศ. 2547 มาตรา 7 ได้กำหนดให้มหาวิทยาลัยเป็น สถาบันอุดมศึกษาเพื่อการพัฒนาท้องถิ่นที่เสริมพลังปัญญาของแผ่นดิน ฟื้นฟูพลังการเรียนรู้ เชิดชูภูมิปัญญา ท้องถิ่น สร้างสรรค์ศิลปวิทยา เพื่อความเจริญก้าวหน้าอย่างมั่นคงและยั่งยืนของปวงชน มีส่วนร่วมในการ จัดการ การบำรุงรักษา การใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างสมดุลและยั่งยืน โดย การทำนุบำรุงศิลปะ และวัฒนธรรม ภูมิปัญญาท้องถิ่น เป็นหนึ่งในพันธกิจของมหาวิทยาลัย ในยุทธศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏ ระยะ 4 ปี (พ.ศ. 2561-2564) ยุทธศาสตร์ที่ 3 การบริการวิชาการแก่สังคมเชิงรุกที่ เชื่อมโยงกับการทำนุบำรุงศิลปะ และวัฒนธรรม เพื่อมุ่งสู่มหาวิทยาลัยชั้นนำรับใช้สังคม รวมทั้งยุทธศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพื่อการพัฒนาท้องถิ่น ระยะ 20 ปี (พ.ศ. 2560-2579) ยุทธศาสตร์ที่ 1 การพัฒนาท้องถิ่น

ดังนั้น ศูนย์ศิลปะ วัฒนธรรมและท้องถิ่น จึงร่วมกับสาขาวิชาทัศนศิลป์ คณะมนุษยศาสตร์และ สังคมศาสตร์ สาขาวิชาการออกแบบผลิตภัณฑ์ คณะเทคโนโลยีอุตสาหกรรม จัดทำโครงการพัฒนาภูมิปัญญา ท้องถิ่น-ผ้าไทย ในจังหวัดฉะเชิงเทรา เพื่อนำไปสู่เศรษฐกิจสร้างสรรค์ อันจะเกิดการทำงานแบบบูรณาการ ระหว่างมหาวิทยาลัย ชุมชน ภาคส่วนราชการ เป็นไปตามมาตรฐานประกันคุณภาพ มาตรฐานที่ 3 ด้านผลลัพธ์ การบริการวิชาการแก่ชุมชน และเอกลักษณ์ของมหาวิทยาลัยตามพระราโชบาย ตัวบ่งชี้ที่ 3.1 จำนวนชุมชน ที่ได้รับการพัฒนาเพิ่มขึ้นตามพระราโชบาย

2. วัตถุประสงค์

1. เพื่อสืบสานพระราชปณิธานสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ พระบรมราชชนนีพันปีหลวง ที่ทรงอนุรักษ์ ส่งเสริมและเชิดชูผ้าไทย
2. เพื่อเป็นการอนุรักษ์และส่งเสริมภูมิปัญญาท้องถิ่น-ผ้าไทย ในจังหวัดฉะเชิงเทรา สู่การพัฒนา เศรษฐกิจเชิงสร้างสรรค์
3. เพื่อให้เกิดการมีส่วนร่วมของชุมชนในการพัฒนาองค์ความรู้ภูมิปัญญา-ผ้าไทย ในจังหวัด ฉะเชิงเทรา

3. ขอบเขตในการดำเนินงาน

1. ศูนย์ศิลปะ วัฒนธรรมและท้องถิ่นประชุมวางแผนในการพัฒนาผ้าไทย
2. สอบถามความต้องการของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนกลุ่มปลูกหม่อนเลี้ยงไหมทอผ้าบ้านอ่างเตย หมู่ 9 ตำบลท่าตะเกียบ อำเภотаตะเกียบ จังหวัดฉะเชิงเทรา
3. วิสาหกิจชุมชนกลุ่มปลูกหม่อนเลี้ยงไหมทอผ้าบ้านอ่างเตย มีความต้องการจะให้ทำกล่องใส่ผ้าไหม นิทรรศการเคลื่อนที่ และแผ่นพับประชาสัมพันธ์
4. เชิญอาจารย์และนักศึกษา สาขาวิชาออกแบบผลิตภัณฑ์ คณะเทคโนโลยีอุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์ มาร่วมออกแบบกล่องใส่ผ้าไหม โดยมีกลุ่มปลูกหม่อนเลี้ยงไหมทอผ้าบ้านอ่างเตยเข้ามามีส่วนร่วม
5. ลงพื้นที่ไปมอบกล่องใส่ผ้าไหม นิทรรศการเคลื่อนที่ และแผ่นพับประชาสัมพันธ์ ให้แก่ ประธานกลุ่มวิสาหกิจชุมชนกลุ่มปลูกหม่อนเลี้ยงไหมทอผ้าบ้านอ่างเตย เกษตรอำเภотаตะเกียบ ผู้แทนองค์การบริหารส่วนตำบลท่าตะเกียบ ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน หมู่ที่ 9 บ้านอ่างเตย ตามความต้องการของกลุ่ม
6. ลงพื้นที่จัดทำเวทีระดมความคิดเห็นในการส่งเสริมและพัฒนาภูมิปัญญาท้องถิ่น-ผ้าไทย ของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนกลุ่มปลูกหม่อนเลี้ยงไหมทอผ้าบ้านอ่างเตย
7. สอบถามปัญหาและความต้องการของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนกลุ่มปลูกหม่อนเลี้ยงไหมทอผ้าบ้านอ่างเตย เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาผ้าไทย ให้กับมหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์ต่อไป
8. จัดทำองค์ความรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่น-ผ้าไทยเพื่อเผยแพร่

4. ขอบเขตการศึกษา

1. ขอบเขตด้านสถานที่
วิสาหกิจชุมชนกลุ่มปลูกหม่อนเลี้ยงไหมทอผ้าบ้านอ่างเตย หมู่ 9 บ้านอ่างเตย ตำบลท่าตะเกียบ อำเภотаตะเกียบ จังหวัดฉะเชิงเทรา
2. ขอบเขตด้านเวลา
เดือนมีนาคม ถึง เดือนกรกฎาคม พ.ศ.2563

5. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. เกิดการสืบสานภูมิปัญญาท้องถิ่น-ผ้าไทย และส่งเสริมการพัฒนาพื้นที่ชุมชน ในจังหวัดฉะเชิงเทรา
2. เกิดองค์ความรู้และแหล่งเรียนรู้ผ้าไทย ในจังหวัดฉะเชิงเทรา
3. เกิดการนำผลิตภัณฑ์ผ้าไทยไปต่อยอดสู่เศรษฐกิจสร้างสรรค์ ในจังหวัดฉะเชิงเทรา

บทที่ ๒

ประวัติหมู่บ้านอ่างเตย

และวิสาหกิจชุมชนกลุ่มปลูกหม่อนเลี้ยงไหมทอผ้าบ้านอ่างเตย

1. ประวัติหมู่บ้านอ่างเตย

หมู่บ้านอ่างเตยมีประวัติความเป็นมาและสภาพเศรษฐกิจสังคม ดังนี้ (รักพงษ์ วงศ์รอด, 2557, หน้า 6 - 16)

1.1 ลักษณะทางกายภาพ

ชุมชนบ้านอ่างเตย ตั้งอยู่หมู่ 9 ตำบลท่าตะเียบ อำเภอท่าตะเียบ จังหวัดฉะเชิงเทรา เดิมมีชาวบ้านเข้ามาอยู่อาศัยตั้งแต่ พ.ศ.2516 ต่อมาได้แยกหมู่บ้านออกจากบ้านหนองปรือกันยาง หมู่ 5 ตำบลท่าตะเียบ กิ่งอำเภอสนมชัยเขต เมื่อ พ.ศ.2536 เนื่องจากพื้นที่ของหมู่บ้านนี้มีลักษณะเป็นอ่าง เมื่อนำมารวมกับความอุดมสมบูรณ์ไปด้วยเตยป่าที่ขึ้นอยู่ในลำห้วยที่ไหลผ่านหมู่บ้าน ชาวบ้านจึงพากันเรียกพื้นที่แห่งนี้ว่า “บ้านอ่างเตย” มาจนถึงปัจจุบัน พื้นที่ดั้งเดิมของชาวบ้านส่วนใหญ่ของหมู่บ้านอพยพมาจากจังหวัดทางภาคตะวันออกเฉียงเหนือ โดยเฉพาะจังหวัดสุรินทร์และจังหวัดบุรีรัมย์ จึงมีวัฒนธรรมของชาวอีสานใช้ภาษาถิ่น คือ ภาษาอีสาน และภาษาเขมร ประเพณีที่สำคัญ ได้แก่ ประเพณีทำบุญกลางบ้าน

1.2 ที่ตั้งและอาณาเขต

บ้านอ่างเตย หมู่ 9 ตำบลท่าตะเียบ อยู่ห่างจากที่ว่าการอำเภอท่าตะเียบ ระยะทางประมาณ 30 กิโลเมตร และห่างจากตัวจังหวัดฉะเชิงเทรา ระยะทางประมาณ 90 กิโลเมตร สภาพการตั้งบ้านเรือน มีการจัดตั้งบ้านเรือนเป็นกลุ่มและตามเส้นทางของถนน ลักษณะบ้านส่วนใหญ่เป็นบ้านไม้ใต้ถุนสูง หลังคามุงสังกะสีหรือมุงกระเบื้อง มีพื้นที่ประมาณ 10,246 ไร่

ทิศเหนือ	ติดกับบ้านเนินสว่าง ตำบลท่ากระดาน อำเภอสนมชัยเขต
ทิศใต้	ติดกับบ้านคลองมะหาด หมู่ 14 ตำบลท่าตะเียบ
ทิศตะวันออก	ติดกับบ้านหนองปรือกันยาง หมู่ 5 ตำบลท่าตะเียบ
ทิศตะวันตก	ติดกับบ้านเขาสี่เสียด ตำบลคูยายหมี อำเภอสนมชัยเขต

ภาพที่ 2.1 แผนที่ หมู่ 9 บ้านอ่างเตย ตำบลท่าตะเฝียบ อำเภотаตะเฝียบ จังหวัดฉะเชิงเทรา
จาก : พัฒนาการอำเภотаตะเฝียบ, 2557, อ้างถึงใน รักพงษ์ วงศ์รอด, 2557, หน้า 7

1.3 สภาพภูมิประเทศ

ลักษณะสภาพพื้นที่ส่วนใหญ่เป็นที่ราบสลับกับเนินเขาเตี้ย และที่ราบลูกฟูกเชิงเขาลาดจากด้านทิศใต้มายังด้านทิศเหนือ บริเวณตอนบนของหมู่บ้านมีหินโผล่ขึ้นอยู่ทั่วไปเป็นอุปสรรคต่อการทำการเกษตร มีความสูงจาก ระดับน้ำทะเล 36 - 89 เมตร ดินมีความอุดมสมบูรณ์ปานกลาง มีการระบายน้ำดี สภาพพื้นที่เหมาะสำหรับการทำการเกษตรประมาณ 8,504 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 83 ของพื้นที่ทั้งหมด

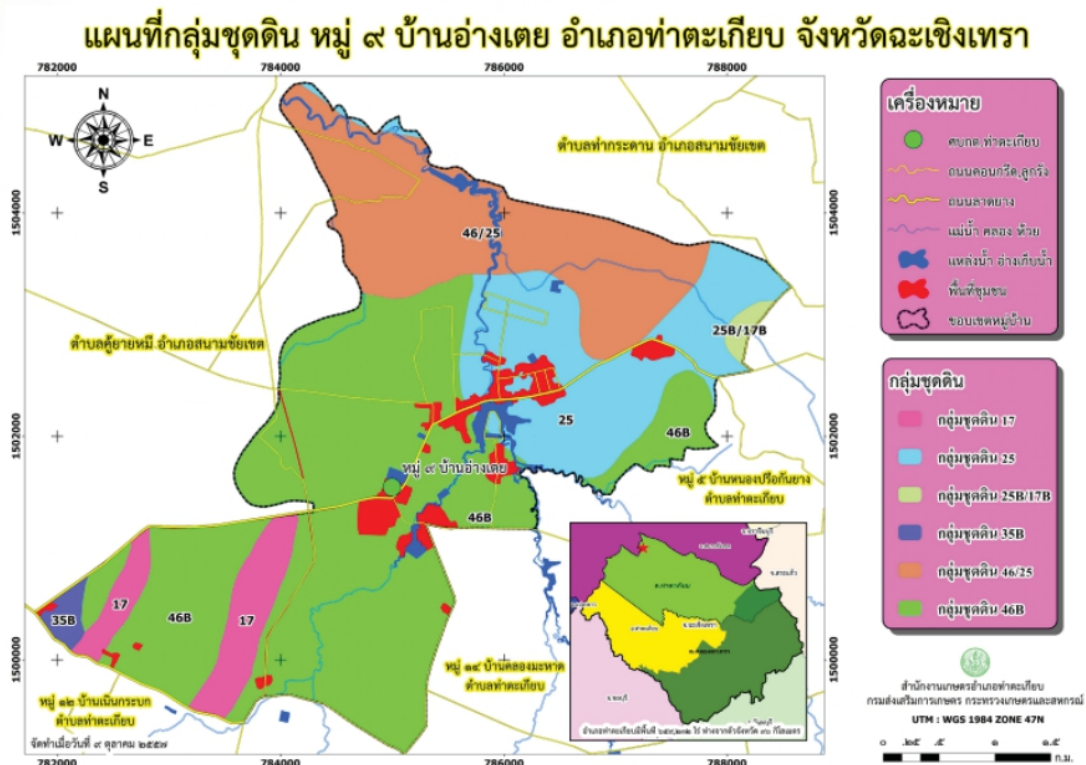
1.4 สภาพภูมิอากาศ

ลักษณะภูมิอากาศเป็นแบบมรสุม มี 3 ฤดู คือ

ฤดูร้อน	เริ่มตั้งแต่	เดือนเมษายน	ถึง	เดือนกรกฎาคม
ฤดูฝน	เริ่มตั้งแต่	เดือนสิงหาคม	ถึง	เดือนพฤศจิกายน
ฤดูหนาว	เริ่มตั้งแต่	เดือนธันวาคม	ถึง	เดือนมีนาคม

บางครั้งประสบปัญหาสภาวะฝนแล้ง ฝนทิ้งช่วง และปัญหาน้ำท่วมจากน้ำหลากในฤดูฝน มีความแตกต่างของอุณหภูมิอยู่ที่ 19 - 37 องศาเซลเซียส

1.5 ข้อมูลกลุ่มชุดดิน ความเหมาะสมของดิน และคุณภาพของดิน

ภาพที่ 2.2 ข้อมูลกลุ่มชุดดิน ความเหมาะสมของดิน และคุณภาพของดิน

จาก : พัฒนาการอำเภอบ้านลาด, ๒๕๕๗, อ้างถึงใน รักพงษ์ วงศ์รอด, ๒๕๕๗, หน้า ๘

ตารางที่ ๒.๑ ตารางแสดงชุดดิน

ตารางแสดงชุดดิน			
กลุ่มดินที่	ชื่อกลุ่มดิน	ความเหมาะสมของดิน	หมายเหตุ
๑๗	ดินร่วนละเอียดในที่ลุ่มต่ำ	เหมาะสำหรับการปลูกข้าวนาดำ	
๒๕	ดินร่วนปนทราย	เหมาะสำหรับปลูกข้าว ทำนา	ชั้นล่าง เป็นศิลาแลง ยากแก่การ ไถพรวน
๓๕	ดินร่วนปนทราย	เหมาะสำหรับปลูกพืชไร่ ไม้ผล ไม้ยืนต้น	
๔๖	ดินเหนียวปนกรวดหรือลูกรัง	เหมาะในการปลูกพืชไร่	

จาก : พัฒนาการอำเภอบ้านลาด, ๒๕๕๗, อ้างถึงใน รักพงษ์ วงศ์รอด, ๒๕๕๗, หน้า ๘

1.6 ข้อมูลสาธารณูปโภค (ประปา,ไฟฟ้า,โทรศัพท์)

- ไฟฟ้า ในเขตชุมชนบ้านอ่างเตย มีไฟฟ้าใช้ครบทุกครัวเรือน
- ประปา ใช้ระบบประปาหมู่บ้าน ถึงเก็บน้ำฝน และมีอ่างเก็บน้ำอยู่บริเวณกลางหมู่บ้าน
- โทรศัพท์ ส่วนใหญ่ใช้โทรศัพท์เคลื่อนที่และมีโทรศัพท์สาธารณะ จำนวน 3 แห่ง

1.7 ข้อมูลสิ่งก่อสร้าง

มีสถานที่ราชการตั้งอยู่เพื่อให้ประชาชนติดต่อราชการและใช้บริการในชุมชน ซึ่งได้แก่ วัด โรงเรียน ศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบล ประปาหมู่บ้าน หอกระจายข่าว ศาลาเอนกประสงค์

ตารางที่ ๒.๒ ตารางแสดงที่ตั้งและจำนวนสิ่งก่อสร้างของบ้านอ่างเตย

ตารางแสดงที่ตั้งและจำนวนสิ่งก่อสร้างของบ้านอ่างเตย		
ที่	ชื่อสิ่งก่อสร้าง	จำนวน
๑	ศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบล (ศบกต.)	๑
๒	ศาลาเอนกประสงค์	๑
๔	ประปาหมู่บ้าน	๒
๕	วัด	๑
๖	โรงเรียน	๑
๗	หอกระจายข่าว	๑

จาก : พัฒนาการอำเภอท่าตะเกียบ, ๒๕๕๗, อ้างถึงใน รักพงษ์ วงศ์รอด, ๒๕๕๗, หน้า ๙

1.8 ข้อมูลด้านเศรษฐกิจ

สิทธิ์ในที่ดินทำกิน หมู่บ้านอ่างเตย ตั้งอยู่ในเขตปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม เอกสารสิทธิ์เป็น สปก. 4-01

1. ครัวเรือนที่มีที่ดินทำกินเป็นของตนเองและไม่ต้องเช่า
จำนวน 298 ครัวเรือน
 2. ครัวเรือนที่มีที่ดินทำกินเป็นของตนเองและต้องเช่าเพิ่ม
จำนวน 58 ครัวเรือน
 3. ครัวเรือนที่ไม่มีที่ดินทำกินเป็นของตนเองและต้องเช่าที่ดินทำกิน
จำนวน 5 ครัวเรือน
- รวมจำนวน 361 ครัวเรือน

รายได้ครัวเรือนเกษตรกร

1. รายได้ในครัวเรือนเกษตรกรเฉลี่ย 95,000 บาท /ครัวเรือน /ปี

แหล่งสินเชื่อเพื่อการเกษตร

1. ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร
2. ธนาคารพาณิชย์
3. กองทุนต่าง ๆ ในชุมชน

1.9 ข้อมูลด้านสังคม

สภาพความเป็นอยู่ของชาวบ้านและการตั้งถิ่นฐาน

การกินอยู่ ประชากรอาศัยอยู่ในแหล่งที่มีอาหารอุดมสมบูรณ์ ทั้งข้าวปลาอาหารต่าง ๆ ไม่ขาดแคลน ประชากรมีการศึกษาตั้งแต่ระดับชั้นประถมศึกษาถึงระดับปริญญาตรี มีความรู้เรื่องโภชนาการ จึงทำให้ประชากรทุกคนมีการบริโภคอาหารครบ 5 หมู่ และถูกสุขลักษณะ ไม่เป็นโรคขาดสารอาหาร

สภาพบ้านเรือน ส่วนใหญ่มีสภาพคงทนถาวรอย่างน้อย 1 ปีขึ้นไป มีทั้งหลังคามุงสังกะสี มุงกระเบื้อง และมุงจากหรือหญ้า

ประชากรและครัวเรือน (ด้านสังคม) จำนวนประชากรทั้งหมด ณ เดือน สิงหาคม 2557 จากสำนักทะเบียนอำเภอท่าตะเกียบ ดังนี้ เป็นเพศชาย จำนวน 751 ราย เป็นเพศหญิง จำนวน 738 ราย รวมจำนวน 1,489 ราย และจำนวน 361 ครัวเรือน

ประชากรและครัวเรือน (ด้านการเกษตร) จำนวนประชากร เป็นเพศชาย จำนวน 578 ราย เป็นเพศหญิง จำนวน 568 ราย รวมจำนวน 1,146 ราย และจำนวน 278 ครัวเรือน

จำแนกตามช่วงอายุในข้อมูล จปฐ.						
ช่วงอายุ	เพศชาย		เพศหญิง		รวม	
	คน	%	คน	%	คน	%
น้อยกว่า 1 ปีเต็ม	2	0.27	1	0.14	3	0.20
1 ปีเต็ม - 2 ปี	11	1.46	8	1.08	19	1.28
3 ปีเต็ม - 5 ปี	25	3.33	29	3.93	54	3.63
6 ปีเต็ม - 11 ปี	76	10.12	64	8.67	140	9.40
12 ปีเต็ม - 14 ปี	28	3.73	35	4.74	63	4.23
15 ปีเต็ม - 17 ปี	27	3.60	31	4.20	58	3.90
18 ปีเต็ม - 25 ปี	117	15.58	113	15.31	230	15.45
26 ปีเต็ม - 49 ปี	284	37.82	294	39.84	578	38.82
50 ปีเต็ม - 60 ปีเต็ม	98	13.05	91	12.33	189	12.69
มากกว่า 60 ปีเต็ม ขึ้นไป	83	11.05	72	9.76	155	10.41
รวม	751	100.00	738	100.00	1,489	100.00

ภาพที่ 2.3 จำนวนประชากรแยกตามช่วงอายุในข้อมูล จปฐ.

จาก : พัฒนาการอำเภอท่าตะเกียบ, 2557, อ้างถึงใน รักพงษ์ วงศ์รอด, 2557, หน้า 15

ผู้นำชุมชน

นายนิกร ทรัพย์ประสาน	ตำแหน่ง	ผู้ใหญ่บ้าน
นางสาวรัตนดา เกตุศิริ	ตำแหน่ง	ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน
นายชัยชนะ ราชสิงห์โต	ตำแหน่ง	ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน
นายพงษ์เทพ หมั่นสท้าน	ตำแหน่ง	ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน
นายสุกัญญา สุขสอาด	ตำแหน่ง	สมาชิก อบต. หมู่ 9 บ้านอ่างเตย
นายบุญปลูก สุวดีษฐ์	ตำแหน่ง	สมาชิก อบต. หมู่ 9 บ้านอ่างเตย

2. ประวัติวิสาหกิจชุมชนกลุ่มปลูกหม่อนเลี้ยงไหมทอผ้าบ้านอ่างเตย

ประวัติความเป็นมาบ้านอ่างเตยและวิสาหกิจชุมชนกลุ่มปลูกหม่อนเลี้ยงไหมทอผ้าบ้านอ่างเตย (ศูนย์ศิลปะ วัฒนธรรมและท้องถิ่น, 2563, แผ่นพับ)

“บ้านอ่างเตย” หมู่ ๙ ตำบลท่าตะเียบ อำเภอท่าตะเียบ จังหวัดฉะเชิงเทรา แยกมาจากบ้านหนองปรือกันยาง หมู่ ๕ ตำบลท่าตะเียบกิ่งอำเภอสนมชัยเขต เมื่อ พ.ศ. ๒๕๓๖ เนื่องจากพื้นที่ของหมู่บ้านนี้มีลักษณะเป็นอ่าง เมื่อนำมารวมกับความอุดมสมบูรณ์ไปด้วยเตยป่าที่ขึ้นอยู่ในลำห้วยที่ไหลผ่านหมู่บ้าน ชาวบ้านจึงพากันเรียกพื้นที่แห่งนี้เป็นว่า “บ้านอ่างเตย” มาจนถึงปัจจุบัน

ประชาชนในหมู่บ้านอ่างเตยดำรงชีวิตอยู่ในความพอประมาณพึ่งพาตนเอง มีกิจกรรมลดรายจ่ายและเพิ่มรายได้ในครัวเรือน เช่น การปลูกผักไว้กินภายในครัวเรือนและสามารถขายได้ในรูปของกลุ่ม มีการจัดทำบัญชีครัวเรือนเพื่อให้รู้จักตนเอง มีการรวมกลุ่มกันบริหารทุนชุมชนเพื่อประโยชน์ของชุมชน ทำให้ดำเนินชีวิตได้อย่างถูกต้องและสมดุล เช่น จัดตั้งกลุ่มปุ๋ยหมักชีวภาพขึ้นเพื่อลดการใช้ปุ๋ยเคมีที่ทำลายดิน จัดตั้งกลุ่มทอผ้าไหมเพื่อสืบทอดภูมิปัญญาดั้งเดิม เป็นต้น

ประชากรส่วนใหญ่อพยพมาจากภาคอีสานตอนล่าง ส่วนใหญ่ประกอบอาชีพทำไร่ ทำนา สวนผลไม้ ปลูกผัก ปลูกหม่อน เลี้ยงไหม ทั้งนี้ได้นำภูมิปัญญาการทอผ้ามาถ่ายทอดให้กับชุมชน โดยกลุ่มทอผ้าไหมบ้านอ่างเตยจัดตั้งขึ้นเมื่อวันที่ ๑๘ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๓๖ ต่อมาได้จดทะเบียนตั้งวิสาหกิจชุมชนกับสำนักงานเกษตรอำเภอท่าตะเียบ ในนาม “วิสาหกิจชุมชนกลุ่มปลูกหม่อนเลี้ยงไหมทอผ้าบ้านอ่างเตย” เมื่อวันที่ ๑๖ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๕๐ รูปแบบของผ้าไหมที่ทอจะมีหลากหลายรูปแบบ ได้แก่ ผ้าฝ้ายมัดหมี่ ผ้าไหมพื้น (ไม่มีลวดลาย) ผ้าไหมลวดลายต่าง ๆ ผ้าไหมจากสีธรรมชาติ ผ้าขาวม้าลวดลายต่าง ๆ ผ้าขาวม้าสีจากธรรมชาติ เป็นต้น

เมื่อ พ.ศ. ๒๕๕๙ หมู่บ้านอ่างเตย ได้รับรางวัลชมเชย วิสาหกิจชุมชนดีเด่นระดับประเทศ มาตรฐานสินค้าการเกษตร เส้นไหมคุณภาพชั้น ๑ มกษ.๘๐๐๐-๒๕๕๕ (Thai Agricultural Standard TAS ๘๐๐๐-๒๐๑๒) และรางวัลที่ ๑ วิสาหกิจชุมชนดีเด่น ระดับเขต ๓ นอกจากนี้ยังมีรางวัลที่เป็นความภูมิใจของชุมชนบ้านอ่างเตย

๑. เป็นศูนย์เรียนรู้ชุมชนตัวอย่างของจังหวัดฉะเชิงเทรา ประจำปี ๒๕๕๔
๒. เป็นหมู่บ้านเกษตรเศรษฐกิจพอเพียงต้นแบบของจังหวัดฉะเชิงเทรา ประจำปี ๒๕๕๔
๓. เป็นหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียง “อยู่เย็น เป็นสุข” ของจังหวัดฉะเชิงเทรา ประจำปี ๒๕๕๓
๔. เป็นหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียงต้นแบบ “อยู่ดี กินดี” ของจังหวัดฉะเชิงเทรา ประจำปี ๒๕๕๒

3. แหล่งเรียนรู้ทางเศรษฐกิจพอเพียงของชุมชน

ศูนย์การเรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงชุมชนต้นแบบ บ้านอ่างเตย หมู่ 9 ตำบลท่าตะเกียบ อำเภوتاตะเกียบ จังหวัดฉะเชิงเทรา (อารียา บุญทวี, 2562, หน้า 146 - 148)

ก่อตั้งขึ้นเมื่อ พ.ศ.2551 เป็นการต่อยอดมาจากศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบล (ศบกต.) ของกรมส่งเสริมการเกษตร เกิดจากความต้องการของประชาชนในชุมชนที่ต้องการให้มีเวทีประชุมประชาคมของหมู่บ้าน โดยมีนายสำรวย ทรัพย์ประสาน อดีตผู้ใหญ่บ้าน เป็นผู้บริจาคที่ดิน จำนวน 30 ไร่ เพื่อสร้างเป็นศูนย์การเรียนรู้ชุมชนบ้านอ่างเตย ต่อมา มีหน่วยงานราชการเข้ามาสนับสนุนงบประมาณในกิจกรรมภายในศูนย์ คณะกรรมการประกอบด้วย ผู้แทนจากผู้นำชุมชน กลุ่มเครือข่ายองค์กรชุมชน ประชาชนชาวบ้าน อาสาสมัคร โดยมาจากการคัดเลือกของชาวบ้านเอง และชาวบ้านให้การยอมรับ ซึ่งคณะกรรมการมีบทบาทในการจัดทำแผนยุทธศาสตร์ร่วมกัน ปัจจุบันมีนายนิกร ทรัพย์ประสาน เป็นผู้ใหญ่บ้าน

ใน พ.ศ.2552 หมู่บ้านอ่างเตย ได้รับรางวัลพระราชทานสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี “หมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียง อยู่ดี กินดี”

ใน พ.ศ.2553 หมู่บ้านอ่างเตย ได้รับรางวัลพระราชทานสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี “หมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียง อยู่เย็น เป็นสุข”

ใน พ.ศ.2554 หมู่บ้านอ่างเตย ได้รับคัดเลือกเป็นหมู่บ้านเกษตรเศรษฐกิจพอเพียงต้นแบบของจังหวัดฉะเชิงเทรา

ใน พ.ศ.2559 วิสาหกิจชุมชนกลุ่มปลูกหม่อนเลี้ยงไหมทอผ้าบ้านอ่างเตย (กลุ่มผ้าไหมอ่างเตย) ได้รับรางวัลชมเชย ในการประกวดวิสาหกิจชุมชนดีเด่นระดับประเทศ

ใน พ.ศ.2560 หมู่บ้านอ่างเตย ได้รับรางวัลชมเชย ในการประกวดหมู่บ้านอาสาพัฒนาและป้องกันตนเอง (หมู่บ้าน อพป.บ้านอ่างเตย)

ใน พ.ศ.2560 เยาวชนของหมู่บ้านอ่างเตย ได้รับรางวัลทายาทหม่อนไหมดีเด่นระดับประเทศ

ใน พ.ศ.2561 หมู่บ้านอ่างเตย ได้รับรางวัลศูนย์ส่งเสริมพัฒนาประชาธิปไตยตำบล (ศส.ปชต.) ดีเด่นระดับอำเภอ

ใน พ.ศ.2561 เกษตรกรบ้านอ่างเตย ได้รับรางวัลเกษตรกรดีเด่นสาขาไร่นาสวนผสมระดับจังหวัด

ฐานการเรียนรู้ศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงชุมชนต้นแบบบ้านอ่างเตย ประกอบด้วย (สำนักงานเกษตรอำเภอท่าตะเกียบ, 2555, แผ่นพับ และรักพงษ์ วงศ์รอด, 2561, ออนไลน์)

1. ฐานการเรียนรู้ “เศรษฐกิจพอเพียง” อยู่บริเวณที่ทำการศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงชุมชนต้นแบบบ้านอ่างเตยเป็นแหล่งเรียนรู้ด้านหลักเศรษฐกิจพอเพียงของชุมชน

ภาพที่ 2.4 กิจกรรมฐานการเรียนรู้ “ศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงชุมชนต้นแบบบ้านอ่างเตย”

จาก : ศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงชุมชนต้นแบบบ้านอ่างเตย, 2559, และรักพงษ์ วงศ์รอด, 2563, ออนไลน์

2. ฐานการเรียนรู้ “การปลูกหม่อนเลี้ยงไหม” และ “การทอผ้า” เกิดจากใน พ.ศ. 2536 มีชาวบ้านได้ทูลเกล้าฯ ถวายผ้าไหมแด่สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ ในรัชกาลที่ 9 เมื่อครั้งพระองค์เสด็จมาเยี่ยมเยือนชาติพันธุ์ (เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าเขาอ่างฤๅไน) อำเภอท่าตะเกียบ จังหวัดฉะเชิงเทรา นับเป็นจุดเริ่มต้นที่ทำให้ผ้าไหมบ้านอ่างเตยได้นำผลงานเข้าไปแสดงในสวนจิตรลดา ต่อจากนั้นได้นำมาต่อ ยอดรวมกลุ่มการทอผ้า แต่เดิมการทอผ้าไหมทำขึ้นภายในครัวเรือน ต่อมาหลังจากนั้นกลุ่มทอผ้าจึงได้ประชุมแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและเสนอความคิดเห็นต่อผู้นำชุมชน จึงได้จัดตั้งกลุ่มเป็นกลุ่มทอผ้า นอกจากนี้ได้จดทะเบียนจัดตั้งวิสาหกิจชุมชนกับสำนักงานเกษตรอำเภอท่าตะเกียบ ในนาม วิสาหกิจชุมชนกลุ่มปลูกหม่อนเลี้ยงไหมทอผ้าบ้านอ่างเตย เมื่อวันที่ 16 พฤศจิกายน พ.ศ.2550 รูปแบบของผ้าไหมที่ทอจะมีหลายแบบ ได้แก่ ผ้าฝ้ายมัดหมี่ ผ้าไหมพื้น (ไม่มีลวดลาย) ผ้าขาวม้าสีจากธรรมชาติ ผ้าไหมจากสีธรรมชาติ

โดยใน พ.ศ.2559 วิสาหกิจชุมชนกลุ่มปลูกหม่อนเลี้ยงไหมทอผ้าบ้านอ่างเตย ได้รับรางวัลชมเชย “วิสาหกิจชุมชนดีเด่นระดับประเทศ” ผลิตภัณฑ์ไหมได้มาตรฐานสินค้าการเกษตร เส้นไหม คุณภาพชั้น 1 ตาม มกษ.8000-2555 (Thai Agricultural Standard: TAS 8000-2012) และปัจจุบันผ้าไหมบ้านอ่างเตยได้รับการรับรองมาตรฐานนกยูงสีเงิน โดยกรมหม่อนไหม

ทั้งนี้กลุ่มผ้าไหมบ้านอ่างเตยได้มีการออกแบบตราสัญลักษณ์ผลิตภัณฑ์ที่เป็นเอกลักษณ์ของผ้าบ้านอ่างเตยเพื่อการจดจำหน่าย โดยมีสาขาวิชาออกแบบผลิตภัณฑ์ คณะเทคโนโลยีอุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์ เป็นผู้ออกแบบชุมชน ภายใต้ชื่อ “โล่ดละอ” หมายถึง “ผ้าไหมผืนสวย”

ภาพที่ 2.5 กิจกรรมฐานการเรียนรู้ “การปลูกหม่อนเลี้ยงไหม” และ “การทอผ้า”
จาก : ศูนย์ศิลปะ วัฒนธรรมและท้องถิ่น, 2561, อ้างถึงใน อารียา บุญทวี, 2562, หน้า 147

3. ฐานการเรียนรู้ “การผลิตไหม” มีนายประสิทธิ์ รูปต่ำ ประธานวิสาหกิจชุมชนกลุ่มผู้ปลูกไหมอำเภอท่าตะเียบ (แปลงใหญ่ไหมอำเภอท่าตะเียบ) เป็นวิทยากรให้ความรู้ ไผ่ตงเขียวสายพันธุ์ศรีปราจีน ซึ่งกลุ่มไหมตงได้รับผ่านการรับรองมาตรฐานสินค้าเกษตร GAP (Good Agricultural Practice) โดยกรมวิชาการเกษตร จุดเด่นของหน่อไหมตงบ้านอ่างเตย คือ รสชาติของหน่อจะหวาน กรอบ ได้ส่งขายในห้างสรรพสินค้า แม็คโคร ตลาดไท และตลาดสี่มุมเมือง นอกจากนี้ได้นำไหมตงมาแปรรูปเป็นอาหาร เช่น แกงจืดหน่อไม้ไหมตง ให้กับนักท่องเที่ยวที่ชื่นชอบการท่องเที่ยวเชิงเกษตร

ภาพที่ 2.6 กิจกรรมฐานการเรียนรู้ “การปลูกไผ่ตง”
จาก : รักพงษ์ วงศ์รอด, 2561, ออนไลน์

4. ฐานการเรียนรู้การปลูกผักปลอดสารพิษ ของวิสาหกิจชุมชนผักกางมุ้งอำเภอดำรงวิทยะหิยา จังหวัดสุราษฎร์ธานี

ภาพที่ 2.7 กิจกรรมฐานการเรียนรู้ “การปลูกผักปลอดสารพิษ”
จาก : รักพงษ์ วงศ์รอด, 2561, ออนไลน์

5. ฐานการเรียนรู้ การทำไม้กวาด มีการผลิตไม้กวาด 1 วัน ต่อ 20 ด้าม ส่งไปขายตำบลเขาหินซ้อน
อำเภอพนมสารคาม จังหวัดฉะเชิงเทรา จุดเด่นของไม้กวาด คือ คงทน ไม่หลุดออกจากด้าม

ภาพที่ 2.8 กิจกรรมฐานการเรียนรู้ “การทำไม้กวาด”
จาก : รักพงษ์ วงศ์รอด, 2561, ออนไลน์

บทที่ ๓

การวิเคราะห์ปัจจัยแวดล้อมที่ส่งผลต่อการดำเนินการ (SWOT Analysis) ของวิสาหกิจชุมชนกลุ่มปลูกหม่อนเลี้ยงไหมทอผ้าบ้านอ่างเตย หมู่ 9 ตำบลท่าตะเียบ อำเภوتاตะเียบ จังหวัดฉะเชิงเทรา

ศูนย์ศิลปะ วัฒนธรรมและท้องถิ่น มหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์ ได้จัดโครงการพัฒนาภูมิปัญญาท้องถิ่น-ผ้าไทย ในจังหวัดฉะเชิงเทราเพื่อนำไปสู่เศรษฐกิจสร้างสรรค์ ประจำปีงบประมาณ 2563 ณ วิสาหกิจชุมชนกลุ่มปลูกหม่อนเลี้ยงไหมทอผ้าบ้านอ่างเตย หมู่ 9 ตำบลท่าตะเียบ อำเภوتاตะเียบ จังหวัดฉะเชิงเทรา ได้จัดเวทีระดมความคิดเห็นในการส่งเสริมพัฒนาภูมิปัญญาท้องถิ่น-ผ้าไทย ของวิสาหกิจชุมชนกลุ่มปลูกหม่อนเลี้ยงไหมทอผ้าบ้านอ่างเตย หมู่ 9 ตำบลท่าตะเียบ อำเภوتاตะเียบ จังหวัดฉะเชิงเทรา โดยใช้เทคนิคการวิเคราะห์ปัจจัยแวดล้อมที่ส่งผลต่อการดำเนินการ (SWOT Analysis) ดังนี้

1. ปัจจัยสภาพแวดล้อมภายใน มีดังนี้

จุดแข็งหรือจุดเด่น (Strength)

1. การทอผ้าทำให้มีรายได้เพิ่มขึ้น
2. ชุมชนมีเอกลักษณ์ วัฒนธรรม ประเพณีเป็นของตนเอง
3. มีความรักและสามัคคีในชุมชน
4. ผลิตภัณฑ์ได้รับรองมาตรฐานสินค้าการเกษตรเส้นไหมคุณภาพชั้น 1 ตามมาตรฐานสินค้าเกษตร มกษ. 8000-2555 (Thai Agricultural Standard TAS 8000-2012) ของกรมหม่อนไหม
5. มีลายผ้าที่เป็นเอกลักษณ์ของชุมชน คือ ลายหนามเตย
6. มีการสืบทอดภูมิปัญญาการทอผ้าในชุมชน ปัจจุบันเป็นรุ่นที่ 4

จุดด้อย หรือ จุดอ่อน (Weakness)

1. มีการฉีดยาป้องกันโรคไข้เลือดออกจึงทำให้ประสบปัญหาการเลี้ยงไหม
2. เกิดภัยแล้งทำให้ไม่มีน้ำรดต้นหม่อน
3. พื้นที่ปลูกหม่อนมีจำนวนน้อย
4. คนรุ่นใหม่ยังไม่ได้สานต่อการทอผ้า เนื่องจากนิยมไปทำงานในโรงงานอุตสาหกรรม
5. ขาดกำลังคนในการออกแบบผลิตภัณฑ์ผ้า และการแปรรูปผลิตภัณฑ์ผ้าเป็นแบบต่าง ๆ

2. ปัจจัยสภาพแวดล้อมภายนอก มีดังนี้

โอกาส (Opportunity)

1. มีหน่วยงานภาครัฐเข้ามาสนับสนุน ได้แก่ เกษตรตำบลท่าตะเกียบ เกษตรอำเภอท่าตะเกียบ สำนักงานพัฒนาชุมชนจังหวัดฉะเชิงเทรา สำนักงานพัฒนาชุมชนอำเภอท่าตะเกียบ องค์การบริหารส่วนตำบลท่าตะเกียบ สหกรณ์จังหวัดฉะเชิงเทรา ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร (ธ.ก.ส.) อุตสาหกรรมจังหวัดฉะเชิงเทรา และพาณิชย์จังหวัดฉะเชิงเทรา
2. มีสำนักงานปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมจังหวัดฉะเชิงเทราสนับสนุน การขุดสระน้ำเพื่อปลูกหม่อน
3. มีศูนย์หม่อนไหมเฉลิมพระเกียรติ สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ สระบุรี มาอบรมให้ความรู้และสนับสนุนต้นพันธุ์หม่อนและตัวอ่อนหนอนไหม รวมทั้งกระบวนการปลูกหม่อนเลี้ยงไหม
4. มหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์เข้ามาออกแบบโลโก้ “ไส้ดละอ” และกล่องใส่ผ้าไหมให้

อุปสรรค หรือ ภัยคุกคาม (Threat)

1. โรคระบาดไวรัสโคโรนา (Covid-19) ส่งผลต่อการทอผ้าและการจำหน่ายผลิตภัณฑ์ผ้า
2. สภาพแวดล้อม สภาพดิน ฟ้า อากาศ ส่งผลต่อการปลูกหม่อนและเลี้ยงไหม

3. รายชื่อผู้เข้าร่วมประชุม

1. นางสาวอาภาภรณ์ ชูเกียรติศิริ	เกษตรอำเภอท่าตะเกียบ
สำนักงานเกษตรอำเภอท่าตะเกียบ
2. นายศราวุธ หงส์ลอย	นิติกรปฏิบัติการ
องค์การบริหารส่วนตำบลท่าตะเกียบ
3. นายภูฤทธิ อินดีระชา	นักวิเคราะห์นโยบายและแผนปฏิบัติการ
องค์การบริหารส่วนตำบลท่าตะเกียบ
4. นายพงษ์เทพ หมื่นส้าน	ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน หมู่ 9 บ้านอ่างเตย
5. นางพิกุล สวัสดิ์	ประธานกลุ่ม
วิสาหกิจชุมชนกลุ่มปลูกหม่อนเลี้ยงไหมทอผ้าบ้านอ่างเตย
6. นางวรรณิ์ ลักขร	รองประธานกลุ่ม
วิสาหกิจชุมชนกลุ่มปลูกหม่อนเลี้ยงไหมทอผ้าบ้านอ่างเตย
7. นางสาวแสง แกนกล้า	รองประธานกลุ่ม
วิสาหกิจชุมชนกลุ่มปลูกหม่อนเลี้ยงไหมทอผ้าบ้านอ่างเตย
8. นางสาวนงนุช วงคง	เหรัญญิกกลุ่ม
วิสาหกิจชุมชนกลุ่มปลูกหม่อนเลี้ยงไหมทอผ้าบ้านอ่างเตย
9. นางสาวจินตนา รสหอม	เลขานุการกลุ่ม
วิสาหกิจชุมชนกลุ่มปลูกหม่อนเลี้ยงไหมทอผ้าบ้านอ่างเตย
10. นางถวัลย์ แจ่มใส	สมาชิกกลุ่ม
วิสาหกิจชุมชนกลุ่มปลูกหม่อนเลี้ยงไหมทอผ้าบ้านอ่างเตย

11. นางสาวนงลักษณ์ เจริญศิริ	สมาชิกกลุ่ม วิสาหกิจชุมชนกลุ่มปลูกหม่อนเลี้ยงไหมทอผ้าบ้านอ่างเตย
12. นางผาย กระแสโสม	สมาชิกกลุ่ม วิสาหกิจชุมชนกลุ่มปลูกหม่อนเลี้ยงไหมทอผ้าบ้านอ่างเตย
13. นางสาวสุนันท์ ลักขร	สมาชิกกลุ่ม วิสาหกิจชุมชนกลุ่มปลูกหม่อนเลี้ยงไหมทอผ้าบ้านอ่างเตย
14. นางกัลยา พินิรัมย์	สมาชิกกลุ่ม วิสาหกิจชุมชนกลุ่มปลูกหม่อนเลี้ยงไหมทอผ้าบ้านอ่างเตย
15. นางเรย ทะเรรัมย์	สมาชิกกลุ่ม วิสาหกิจชุมชนกลุ่มปลูกหม่อนเลี้ยงไหมทอผ้าบ้านอ่างเตย
16. นางรำไพ วงคง	สมาชิกกลุ่ม วิสาหกิจชุมชนกลุ่มปลูกหม่อนเลี้ยงไหมทอผ้าบ้านอ่างเตย
17. นางสาวรวย ณะเกิงสุข	สมาชิกกลุ่ม วิสาหกิจชุมชนกลุ่มปลูกหม่อนเลี้ยงไหมทอผ้าบ้านอ่างเตย
18. นางสาวภาสิต ณะเกิงสุข	สมาชิกกลุ่ม วิสาหกิจชุมชนกลุ่มปลูกหม่อนเลี้ยงไหมทอผ้าบ้านอ่างเตย
19. นางแหมม ยอดรัก	สมาชิกกลุ่ม วิสาหกิจชุมชนกลุ่มปลูกหม่อนเลี้ยงไหมทอผ้าบ้านอ่างเตย
20. นางจินตนา เสาวดาล	สมาชิกกลุ่ม วิสาหกิจชุมชนกลุ่มปลูกหม่อนเลี้ยงไหมทอผ้าบ้านอ่างเตย
21. นายเที่ยง อนันต์	สมาชิกกลุ่ม วิสาหกิจชุมชนกลุ่มปลูกหม่อนเลี้ยงไหมทอผ้าบ้านอ่างเตย
22. นายทองพูล แก้วหอม	ที่ปรึกษากลุ่ม วิสาหกิจชุมชนกลุ่มปลูกหม่อนเลี้ยงไหมทอผ้าบ้านอ่างเตย เจ้าหน้าที่วิเคราะห์นโยบายและแผน ศูนย์หม่อนไหมเฉลิมพระเกียรติ สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ สระบุรี
23. นางสาวเพ็ญภักดี แก้วหอม	เจ้าหน้าที่ปฏิบัติงานด้านมาตรฐานหม่อนไหม ศูนย์หม่อนไหมเฉลิมพระเกียรติ สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ สระบุรี
24. นางสาวบังอร เกื่อนวงษ์	เจ้าหน้าที่ปฏิบัติงานด้านมาตรฐานหม่อนไหม ศูนย์หม่อนไหมเฉลิมพระเกียรติ สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ สระบุรี
25. นางสาวพรสุดา นพทัน	เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการผลิตผ้าไหมฯ ศูนย์หม่อนไหมเฉลิมพระเกียรติ สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ สระบุรี

4. ภาพกิจกรรมการดำเนินการ (SWOT Analysis)

ภาพที่ 3.1 กิจกรรมการดำเนินการ (SWOT Analysis)

จาก : ศูนย์ศิลปะ วัฒนธรรมและท้องถิ่น วันที่ 9 มิถุนายน พ.ศ.2563 ณ วิสาหกิจชุมชน
กลุ่มปลูกหม่อนเลี้ยงไหมทอผ้าบ้านอ่างเตย

บทที่ ๔

ประวัติการทอผ้าของหมู่บ้านอ่างเตย ตำบลท่าตะเกียบ อำเภอท่าตะเกียบ จังหวัดฉะเชิงเทรา

1. ประวัติการทอผ้าของหมู่บ้านอ่างเตย

กลุ่มทอผ้าไหมบ้านอ่างเตยจัดตั้งขึ้นเมื่อวันที่ ๑๘ กรกฎาคม พ.ศ.๒๕๓๖ สมาชิกเริ่มแรก 36 คน มีชาวบ้านได้ทูลเกล้าฯ ถวายผ้าไหมแด่สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ พระบรมราชชนนีพันปีหลวง เมื่อครั้งพระองค์เสด็จมาเยี่ยมเยือนชาติพันธุ์ (เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าเขาอ่างฤๅไน) อำเภอท่าตะเกียบ จังหวัดฉะเชิงเทรา นับเป็นจุดเริ่มต้นที่ทำให้ผ้าไหมบ้านอ่างเตยได้นำผลงานเข้าไปแสดงในสวนจิตรลดา และได้นำมาต่อยอดรวมกลุ่มการทอผ้าจากแต่เดิมที่การทอผ้าไหมทำขึ้นภายในครัวเรือน ต่อมาหลังจากนั้น กลุ่มทอผ้าได้ประชุมแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและเสนอความคิดเห็นต่อผู้นำชุมชน จึงได้จัดตั้งกลุ่มเป็นกลุ่มทอผ้า นอกจากนี้ได้จดทะเบียนจัดตั้งวิสาหกิจชุมชนกับสำนักงานเกษตรอำเภอท่าตะเกียบ ในนามวิสาหกิจชุมชนกลุ่มปลูกหม่อนเลี้ยงไหมทอผ้าบ้านอ่างเตย เมื่อวันที่ ๑๖ พฤศจิกายน พ.ศ.๒๕๕๐ รูปแบบของผ้าไหมที่ทอจะมีหลากหลายรูปแบบ ได้แก่ ผ้าฝ้ายมัดหมี่ ผ้าไหมพื้น (ไม่มีลวดลาย) ผ้าขาวม้า ผ้าไหมจากสีธรรมชาติ เป็นสินค้าหนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์ ของอำเภอท่าตะเกียบ จังหวัดฉะเชิงเทรา

ทั้งนี้ กลุ่มทอผ้าไหมบ้านอ่างเตยได้มีการออกแบบตราสัญลักษณ์ผลิตภัณฑ์ที่เป็นเอกลักษณ์ของผ้าบ้านอ่างเตยเพื่อการจดจำหน่าย โดยมีสาขาวิชาการออกแบบผลิตภัณฑ์ คณะเทคโนโลยีอุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์ เป็นผู้ออกแบบภายใต้ชื่อ “โล้ดละอ” หมายถึง “ผ้าไหมผืนสวย” (คำว่า โล้ด แปลว่า “เส้นไหม” หรือ “ผ้าไหม” ส่วนคำว่า ละอ แปลว่า “สวย”)

รางวัลของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนกลุ่มปลูกหม่อนเลี้ยงไหมทอผ้าบ้านอ่างเตย

พ.ศ.2559 ได้รับรางวัลชมเชย “วิสาหกิจชุมชนดีเด่นระดับประเทศ” ผลิตภัณฑ์ไหมได้มาตรฐานสินค้าเกษตร เส้นไหมคุณภาพชั้น ๑ ตาม มกษ.๘๐๐๐-๒๕๕๕ (Thai Agricultural Standard TAS ๘๐๐๐-๒๐๑๒) และปัจจุบันผ้าไหมบ้านอ่างเตยได้รับการรับรองมาตรฐานนกยูงสีเงิน โดยกรมหม่อนไหม

พ.ศ.2562 “ผ้าขาวม้าไหม” ได้รับคัดสรรเป็นผลิตภัณฑ์ระดับสี่ดาว ประเภทผ้าและเครื่องแต่งกาย ตามโครงการคัดสรรสุดยอดหนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์ และ “ผ้าคลุมไหล่” ได้รับคัดสรรเป็นผลิตภัณฑ์ระดับสามดาว ประเภทผ้าและเครื่องแต่งกาย ตามโครงการคัดสรรสุดยอดหนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์ และได้รับเกียรติบัตร ศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง ด้านหม่อนไหมบ้านอ่างเตยในโครงการการคัดเลือกรางวัลพิพิธภัณฑ์และแหล่งเรียนรู้ดีเด่น จากสำนักนายกรัฐมนตรี (สำนักงานเกษตรอำเภอท่าตะเกียบ, 2555, แผ่นพับ และรักพงษ์ วงศ์รอด, 2561, ออนไลน์)

2. การปลูกหม่อน

หม่อนเป็นอาหารที่สำคัญของหนอนไหม การผลิตไหมให้มีผลผลิตดีและมีคุณภาพต้องให้ความสำคัญต่อการปลูกและดูแลรักษาสวนหม่อน ดังนี้ (สื่อเผยแพร่ด้านหม่อนไหม, สืบค้นคืนเมื่อวันที่ 11 มิถุนายน 2563, จาก : <https://qsds.go.th/newqsscsri/>)

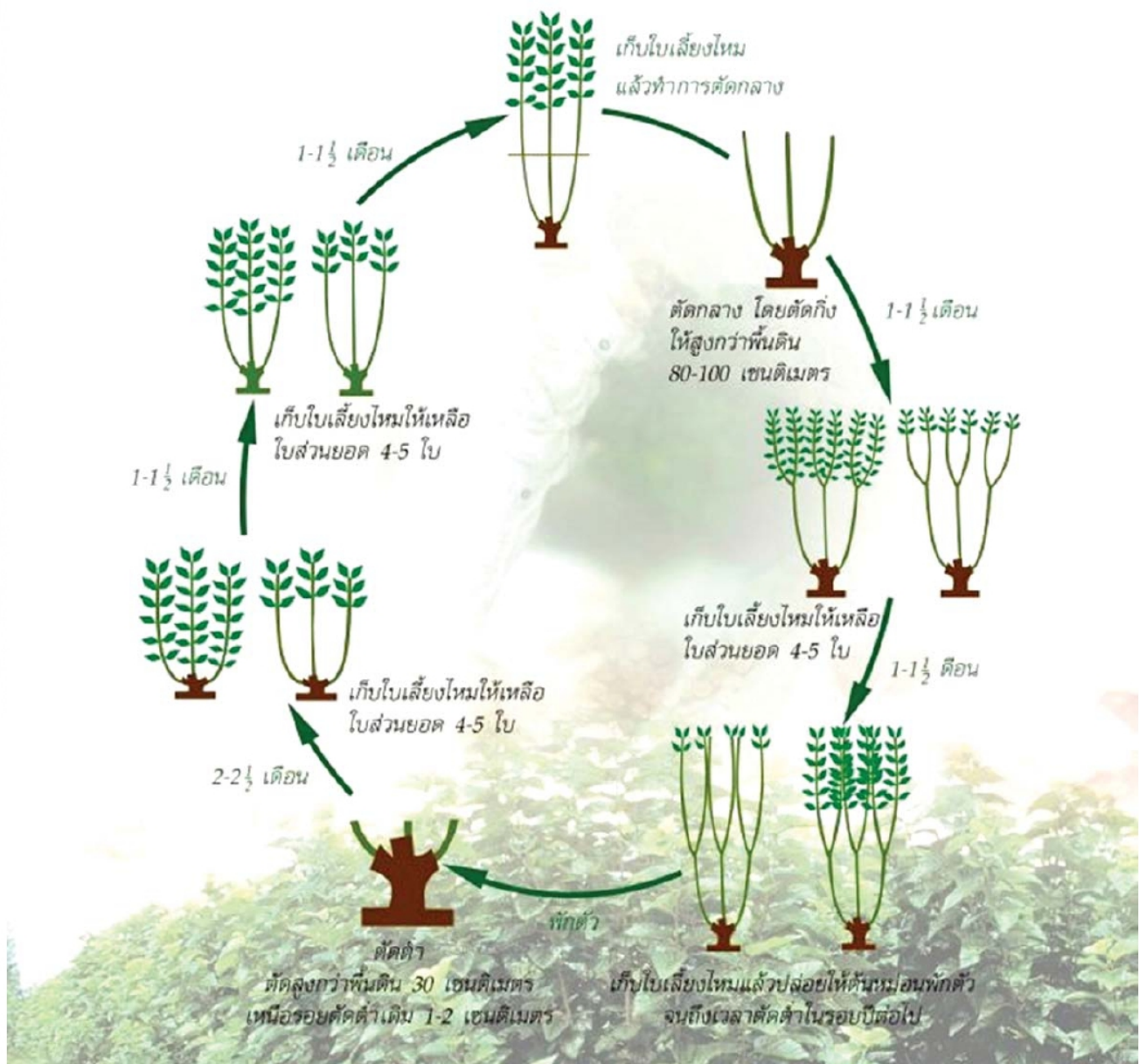
การเลือกพื้นที่ปลูกหม่อน

1. สภาพพื้นที่ไม่มีน้ำขัง
2. ห่างไกลจากแหล่งมลพิษ
3. ลักษณะดินร่วนปนทราย ระบายน้ำดี มีความอุดมสมบูรณ์สูง
4. หน้ำดินลึกมากกว่า 30 เซนติเมตร ดินชั้นล่างไม่เป็นดินดาน หากมีชั้นดินดานต้องทำการไถระเบิดดินดานก่อน
5. ไกลแหล่งน้ำหรืออยู่ในพื้นที่ที่มีปริมาณน้ำฝนมากกว่า 1,000 มิลลิเมตรต่อปี

การดูแลรักษาสวนหม่อน

1. ปรับปรุงสภาพดินโดยการเพิ่มอินทรีย์วัตถุ เช่น ปุ๋ยหมัก ปุ๋ยคอก ปุ๋ยพืชสด
2. ควรมีการเก็บตัวอย่างดินเพื่อส่งวิเคราะห์และใส่ปุ๋ยตามคำแนะนำ หากไม่สามารถทำได้ ให้ใส่ปุ๋ยอินทรีย์เฉลี่ย 2,000 กิโลกรัมต่อไร่ต่อปี และปุ๋ยเคมีสูตร 15-15-15 อัตรา 100 กิโลกรัมต่อไร่ต่อปี โดยแบ่งใส่ปุ๋ยหลังการตัดแต่งกิ่งหม่อน
3. ดูแลรักษาความชื้นในแปลงหม่อน โดยเฉพาะฤดูแล้งควรมีการให้น้ำและใช้วัสดุคลุมดินเพื่อรักษาความชื้น และในฤดูฝนต้องดูแลระบายน้ำไม่ให้ท่วมขัง
4. ตัดแต่งกิ่งหม่อนเพื่อให้มีการแตกแขนงและแตกใบใหม่ที่มีคุณภาพดีเหมาะสม และเพียงพอต่อการเลี้ยงไหม

เพื่อให้ได้ผลผลิตใบหม่อนที่มีคุณภาพ ผลผลิตสูงเหมาะสมกับการนำไปเลี้ยงไหม ควรมีการวางแผนการตัดแต่งกิ่งหม่อน ดังภาพที่ 4.1 (สื่อเผยแพร่ด้านหม่อนไหม, สืบค้นคืนเมื่อวันที่ 11 มิถุนายน 2563, จาก : <https://qsds.go.th/newqsscsl/>)

จาก : ศูนย์หม่อนไหมเฉลิมพระเกียรติฯ สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ สระบุรี, 2563,
ออนไลน์

3. การเลี้ยงไหม

ชีพจักรของไหม หรือ วงจรชีวิตของไหม (*Bombyx mori* L.)

เริ่มตั้งแต่แม่ผีเสื้อวางไข่ หลังจากวางไข่แล้วประมาณ ๑๐ - ๑๒ วัน ไข่ไหมชนิดฟักออกตามธรรมชาติหลายครั้งต่อปี (polyvoltine egg) จะฟักออกเป็นตัวหนอน สำหรับไข่ไหมชนิดฟักออกปีละ 2 ครั้ง (bivoltine egg) จะต้องนำมาฟักเทียม หรือให้ฟักตัวผ่านฤดูหนาวก่อน เมื่อไข่ไหมฟักออกเป็นตัวหนอน ตัวหนอนจะเริ่มกินใบหม่อน ระยะนี้เรียกว่า ระยะตัวหนอน มีทั้งหมด 5 วัย และใช้เวลาเจริญเติบโตประมาณ 20 - 25 วัน หนอนไหมจะเริ่มสูกและพันเส้นใยทำรังห่อหุ้มตัวเองภายใน 1 - 2 วัน จะเปลี่ยนรูปร่างกลายเป็นดักแด้ ต่อมาอีกประมาณ 9 - 10 วัน ดักแด้จะกลายเป็นผีเสื้อเจาะทะลุรังออกมาผสมพันธุ์แล้วตัวเมียจะเริ่มวางไข่ ซึ่งเป็นการครบชีพจักรการเจริญเติบโตทั้ง 4 ระยะ คือ ระยะไข่ ตัวหนอน ดักแด้ และผีเสื้อ ดังภาพที่ 4.2 (สื่อเผยแพร่ด้านหม่อนไหม, สืบค้นคืนเมื่อวันที่ 11 มิถุนายน 2563, จาก : <https://qsds.go.th/newqsscsri/>)

ภาพที่ 4.2 วงจรชีวิตของไหม

จาก : ศูนย์หม่อนไหมเฉลิมพระเกียรติฯ สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ สระบุรี, 2563, ออนไลน์

อุปกรณ์ที่ใช้ในการเลี้ยงไหม ได้แก่

กระดังเลี้ยงไหม มีด เขียง ตาข่ายถ่ายมูลไหม จ่อ ตะแกรงร่อน ตะเกียบ ถังน้ำ เข่งหรือตะกร้าเก็บ ไบหม่อน ร่องเท้าตะแ ต่ สารโรยตัวไหม ปูนขาว ขนไก่ คลอรีน ตาซัง หน้ากาก เครื่องพ่นสารเคมี โต๊ะหรือชั้น เลี้ยงไหม (สื่อเผยแพร่ด้านหม่อนไหม, สืบค้นคืนเมื่อวันที่ 11 มิถุนายน 2563, จาก : <https://qsds.go.th/newqsscsri/>)

ระยะการเจริญเติบโตของไหม

ระยะหนอนไหม ใช้เวลาในการเจริญเติบโต 20 – 25 วัน หนอนไหมจะลอกคราบทั้งหมด 4 ครั้ง โดยแบ่งช่วงระยะการเจริญเติบโต เป็น 2 ช่วง ซึ่งต้องมีการเอาใจใส่ดูแลที่แตกต่างกัน ดังนี้ (สื่อเผยแพร่ด้านหม่อนไหม, สืบค้นคืนเมื่อวันที่ 11 มิถุนายน 2563, จาก : <https://qsds.go.th/newqsscsri/>)

ไหมวัยอ่อน (วัย 1 ถึง วัย 3) เป็นช่วงระยะตั้งแต่หนอนไหมแรกฟักจนถึงก่อนลอกคราบ ครั้งที่ 3

ไหมวัยแก่ (วัย 4 ถึง วัย 5) เป็นช่วงระยะตั้งแต่หนอนไหมลอกคราบ ครั้งที่ 3 จนถึงหนอนไหมสุกเข้ารัง ใช้ระยะเวลา 11 - 13 วัน

การเลี้ยงไหมวัยอ่อน

1. ให้ไบหม่อนอ่อน สด และสะอาดในปริมาณที่เพียงพอในแต่ละมือ ให้ไบหม่อนวันละ 4 มือ ในช่วงเช้า กลางวัน บ่าย และค่ำ
2. หั่นไบหม่อนเป็นสี่เหลี่ยมจัตุรัสขนาดความยาว 1.5 - 2 เท่าของความยาว ตัวหนอนไหม เพื่อให้หนอนไหมกินได้ทั่วถึง
3. ให้ไบหม่อนที่มีความเหมาะสมกับหนอนไหมแต่ละวัย
4. ดูแลรักษาความสะอาดในห้องเลี้ยงไหมอย่างสม่ำเสมอ

การเลี้ยงไหมวัยแก่

1. ให้ไบหม่อนที่เจริญสมบูรณ์ สด และสะอาด ในปริมาณที่เพียงพอในแต่ละมือ วันละ 3 - 4 มือ
2. สามารถเลี้ยงได้ทั้งวิธีให้เฉพาะไบหรือใช้หม่อนทั้งกิ่ง
3. ดูแลรักษาห้องเลี้ยงไหมให้สะอาดและมีอากาศถ่ายเทที่ดี

4. การสาวไหม

การสาวไหม เป็นการดึงเส้นไหมออกจากเปลือกรัง เส้นใยไหมจากหลาย ๆ รังที่ต้มแล้วเมื่อนำมาสาวจะพันเป็นเกลียวรวมกันเป็นเส้นไหม การสาวไหมเพื่อให้ได้เส้นไหมที่มีคุณภาพ เส้นไหมจะต้องเรียบสวย มีความเหนียวและเกาะตัวดี มีขนาดสม่ำเสมอ (สื่อเผยแพร่ด้านหม่อนไหม, สืบค้นคืนเมื่อวันที่ 11 มิถุนายน 2563, จาก : <https://qsds.go.th/newqsscsri/>)

เส้นไหมที่สาวได้ แบ่งเป็น 3 ประเภท

1. **ไหมน้อย หรือ ไหมหนึ่ง** เป็นเส้นไหมที่สาวจากเปลือกรังชั้นใน เส้นไหมมีขนาดเล็ก เรียบเป็นเงามัน สีสม่ำเสมอ
2. **ไหมสาวเลย หรือ ไหมสอง** เป็นเส้นไหมที่สาวจากเปลือกรังชั้นนอกและชั้นในรวมกัน เส้นไหมมีขนาดใหญ่และค่อนข้างหยาบกว่าไหมน้อย
3. **ไหมลิบ ไหมแลง หรือ ไหมสาม** เป็นเส้นไหมที่สาวจากเปลือกรังชั้นนอก เส้นไหมจะมีขนาดใหญ่ เส้นไม่สม่ำเสมอและมีปมปม และไหมแลง เป็นเส้นไหมที่สาวจากเศษเหลือรังไหมที่เก็บรวบรวมจากการสาวไหมในระหว่างวัน ได้แก่ เศษเปลือกรังชั้นในสุด รังไหมที่มีคุณภาพไม่ดีหรือสาวไม่ออก นำมารวบรวมสาวเป็นเส้นไหม เส้นไหมจะมีขนาดและสีไม่สม่ำเสมอและมีปมปม

ภาพที่ 4.3 ประเภทเส้นไหม

จาก : ศูนย์หม่อนไหมเฉลิมพระเกียรติ สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ สระบุรี, 2563, ออนไลน์

5. การพอกย้อมสีไหม

เส้นไหมเป็นเส้นใยธรรมชาติ ประกอบด้วยส่วนที่เป็นเส้นใยและส่วนที่เป็นกาวหุ้มอยู่รอบเส้นใย ดังนั้น ก่อนจะนำเส้นไหมไปย้อมสีจะต้องลอกกาวไหมออกก่อน เส้นไหมที่ลอกกาวได้ดีจะย้อมติดสีได้สม่ำเสมอ (สื่อเผยแพร่ด้านหม่อนไหม, สืบค้นคืนเมื่อวันที่ 11 มิถุนายน 2563, จาก : <https://qsds.go.th/newqsscsri/>)

การพอกกาวไหมด้วยวัสดุธรรมชาติ

1. การทำน้ำด่างเพื่อพอกกาวไหม วัสดุธรรมชาติ ที่นิยมนำมาใช้ ได้แก่ ผักโขมหนาม เหง้ากล้วย เปลือกฝักขนุน กาบมะพร้าว โดยนำมาเผาให้ไหม้อย่างสมบูรณ์ ซึ่งจะได้เถ้าเนื้อละเอียดสีขาวปนเทา

2. นำเถ้าที่ได้มาใส่ถังหรือภาชนะเจาะรูข้างใต้ หรือผ้าขาวบางแล้วเทน้ำผ่านเถ้า จะกรองได้น้ำด่างสำหรับพอกกาวไหม

3. แช่เส้นไหมในน้ำด่าง ประมาณ 1 ชั่วโมง กาวจะค่อย ๆ หลุดออกมา เมื่อจับเส้นไหมจะรู้สึกลื่นมือ

4. นำเส้นไหมที่แช่ในน้ำด่างแล้วมาต้มในน้ำเดือด หมั่นพลิกกลับเส้นไหมจนเมื่อจับเส้นไหมแล้วรู้สึกฝืดมือ จึงนำเส้นไหมมาล้างในน้ำให้สะอาดผึ่งให้แห้งในที่ร่ม

ภาพที่ 4.4 การพอกกาวไหมด้วยวัสดุธรรมชาติ

จาก : ศูนย์หม่อนไหมเฉลิมพระเกียรติ สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ สระบุรี, 2563, ออนไลน์

การย้อมสีไหมด้วยวัสดุธรรมชาติ

วัสดุธรรมชาติที่นำมาย้อมส่วนใหญ่ได้มาจากส่วนต่าง ๆ ของพืช เช่น เปลือกไม้ ใบ ผล และรากไม้ กรรมวิธีการย้อมจะแตกต่างกันตามชนิดพืชและส่วนต่าง ๆ ของพืชที่ใช้ย้อม วัสดุจากธรรมชาติอื่น ๆ ที่นิยมใช้ย้อมสีไหม เช่น ครั่ง โคลน สนิมเหล็ก เป็นต้น (สื่อเผยแพร่ด้านหม่อนไหม, สืบค้นเมื่อวันที่ 11 มิถุนายน 2563, จาก : <https://qsds.go.th/newqsscsri/>)

การสกัดสี

1. ต้มกับน้ำ วัสดุธรรมชาติส่วนใหญ่ใช้วิธีนี้เพื่อสกัดสี เช่น ใบขี้เหล็กบ้าน เปลือกต้นประดู่ แก่นเข

2. คั้น บด หรือ นวด เช่น ครั่ง เมล็ดคำแสด

3. การหมัก เช่น คราม

ภาพที่ 4.5 การย้อมสีไหมด้วยวัสดุธรรมชาติ

จาก : ศูนย์หม่อนไหมเฉลิมพระเกียรติฯ สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ สระบุรี, 2563, ออนไลน์

วัสดุช่วยติดสี

วัสดุธรรมชาติที่ใช้ควบคู่กับการย้อมเพื่อให้สีติดคงทนขึ้น ได้แก่ น้ำสกัดจากใบยูคาลิปตัส ใบมะขาม ใบเหมือด น้ำสนิท โคลน น้ำปูนใส เกลือ และสารส้ม เป็นต้น

ภาพที่ 4.6 วัสดุช่วยติดสี

จาก : ศูนย์หม่อนไหมเฉลิมพระเกียรติฯ สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ สระบุรี, 2563, ออนไลน์

คุณภาพน้ำที่ใช้ในการฟอกย้อมสีไหม

น้ำ เป็นองค์ประกอบสำคัญที่จำเป็นต้องใช้ในการฟอกย้อมสีเส้นไหม น้ำที่เหมาะสมแก่การนำมาใช้ฟอก และย้อมสีไหมจะต้องมีคุณสมบัติ ดังนี้ (สื่อเผยแพร่ด้านหม่อนไหม, สืบค้นคืนเมื่อวันที่ 11 มิถุนายน 2563, จาก : <https://qsds.go.th/newqsscsri/>)

1. เป็นน้ำที่ใสสะอาด ปราศจาก สี กลิ่น รส ตะกอน และสารแขวนลอยต่าง ๆ
2. ต้องเป็นน้ำอ่อนและมีสภาพเป็นกลาง
3. ปราศจากคลอรีนและเกลือของโลหะ เช่น เหล็ก ทองแดง แมงกานีส และ

แมกนีเซียม

น้ำฝน ซึ่งจัดเป็นน้ำที่ใสสะอาดและบริสุทธิ์เหมาะที่จะนำไปใช้ในการฟอกย้อม หากเก็บในภาชนะที่สะอาดแล้วสามารถนำไปใช้ฟอกย้อมสีไหมได้ทันที

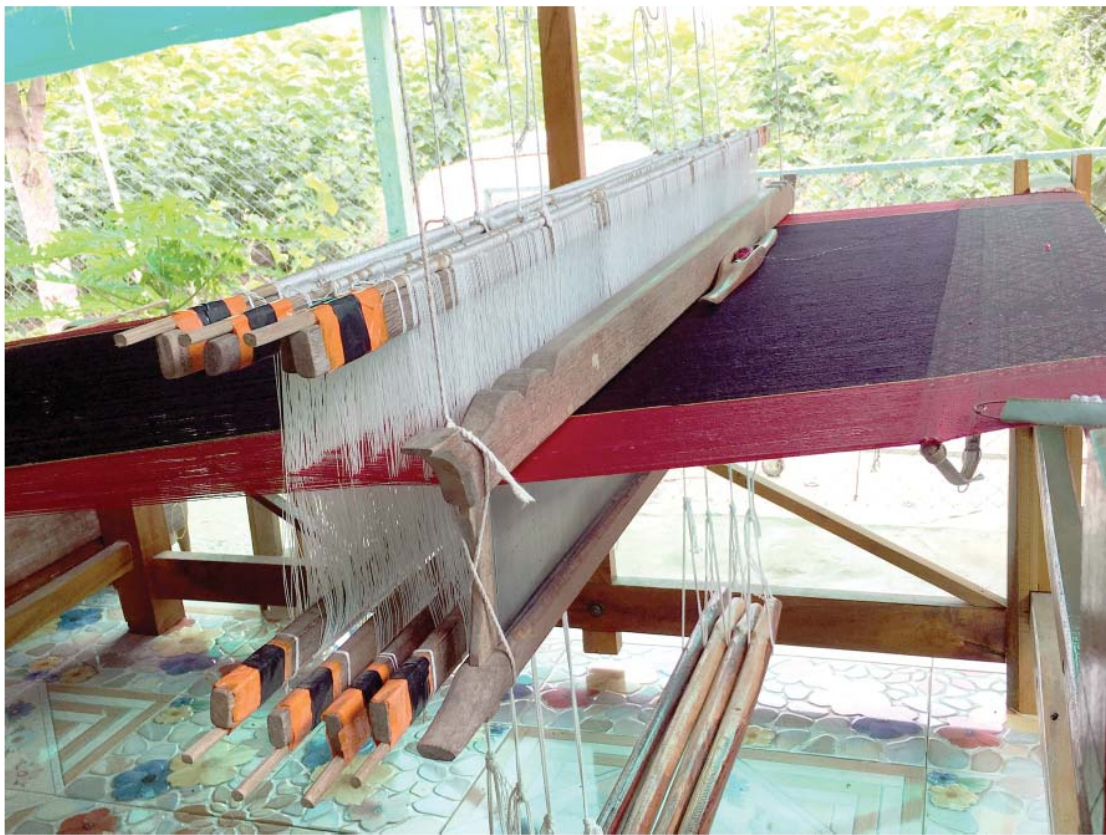
น้ำผิวดิน ได้แก่ แม่น้ำ ลำคลอง ห้วย หนอง บึง สระ เป็นต้น อาจมีสิ่งสกปรก เกลือ และแร่ธาตุต่าง ๆ ละลายอยู่ ส่วนใหญ่จะมีความกระด้างและสภาวะเป็นกรดต่ำไม่สูงมากนัก แต่จะมีตะกอนแขวนลอยค่อนข้างสูง สามารถปรับปรุงคุณภาพน้ำได้โดยวิธีการแกว่งสารส้มให้ตกตะกอนก่อนนำไปใช้ฟอกย้อม

น้ำจากใต้ผิวดิน เช่น น้ำบ่อ น้ำบาดาล มักเป็นน้ำกระด้าง มีความเป็นกรดต่ำค่อนข้างสูง ไม่เหมาะสำหรับนำไปใช้ฟอกย้อมสี

6. อุปกรณ์การทอผ้าไหมบ้านอ่างเตย

ก็ เป็นอุปกรณ์ที่ใช้ในการทอผ้าไหม โดยทั่วไปมีโครงสร้างเป็นไม้รูปสี่เหลี่ยม ประกอบด้วย เสาหลัก ๔ เสา มีส่วนประกอบหลัก ได้แก่ (สื่อเผยแพร่ด้านหม่อนไหม, สืบค้นคืนเมื่อวันที่ 11 มิถุนายน 2563, จาก : <https://qsds.go.th/newqsscsri/>)

1. ฟืม หรือ ฟันหวี มีลักษณะคล้ายหวี ยาวเท่ากับความกว้างของหน้าผ้า ทำด้วยโลหะ มีลักษณะเป็นซี่เล็ก ๆ มีกรอบทำด้วยไม้หรือโลหะ แต่ละซี่ของฟืมจะเป็นช่องสำหรับสอดด้ายยืนเข้าไป เป็นการจัดเรียงด้ายยืนให้ห่างกันตามความละเอียดของเนื้อผ้าเป็นส่วนใหญ่ที่ใช้กระทบให้เส้นด้ายที่ทอเรียงติดกันแน่นเป็นผืนผ้า ฟืมสมัยโบราณทำด้วยไม้ แกะสลักเป็นรูปนกหรือเป็นลวดลายต่าง ๆ ดังภาพที่ 4.7

ภาพที่ 4.7 ฟืม หรือ ฟันหวี

จาก : ศูนย์ศิลปะ วัฒนธรรมและท้องถิ่น วันที่ 9 มิถุนายน พ.ศ. 2563 ณ วิสาหกิจชุมชน
กลุ่มปลูกหม่อนเลี้ยงไหมทอผ้าบ้านอ่างเตย

2. เขาหูก หรือ ตะกอ มีลักษณะเป็นกรอบไม้ มีเชือกผูกแขวนไว้กับด้านบน ส่วนล่างผูกเชือกติดกับคานเหยียบหรือตีนเหยียบไว้เพื่อเหยียบดึงด้ายยื่นออกเป็นหมวดหมู่ เพื่อสอดกระสวยเส้นพุ่งสลับไปมาตามแบบลวดลายที่วางไว้ ดังภาพที่ 4.8

ภาพที่ 4.8 เขาหูก หรือ ตะกอ

จาก : ศูนย์ศิลปะ วัฒนธรรมและท้องถิ่น วันที่ 9 มิถุนายน พ.ศ.2563 ณ วิสาหกิจชุมชน
กลุ่มปลูกหม่อนเลี้ยงไหมทอผ้าบ้านอ่างเตย

3. กระสวย มีลักษณะเป็นไม้รูปรียาวตรงปลายทั้งสองข้างตรงกลางป่อง และมีร่องสำหรับใส่หลอดด้ายพุ่ง ใช้สำหรับพุ่งสอดไปในช่องด้ายยืนระหว่างการทอผ้า ดังภาพที่ 4.9

ภาพที่ 4.9 กระสวย

จาก : ศุภย์ศิลป์ วัฒนธรรมและท้องถิ่น วันที่ 9 มิถุนายน พ.ศ.2563 ณ วิสาหกิจชุมชน
กลุ่มปลูกหม่อนเลี้ยงไหมทอผ้าบ้านอ่างเตย

7. ลวดลายผ้า ของวิสาหกิจชุมชนกลุ่มปลูกหม่อนเลี้ยงไหมทอผ้าบ้านอ่างเตย อำเภوتاตะเกียบ จังหวัดฉะเชิงเทรา

ลวดลายผ้า วิสาหกิจชุมชนกลุ่มปลูกหม่อนเลี้ยงไหมทอผ้าบ้านอ่างเตย อำเภوتاตะเกียบ จังหวัดฉะเชิงเทรา มีดังนี้ (วิสาหกิจชุมชนกลุ่มปลูกหม่อนเลี้ยงไหมทอผ้าบ้านอ่างเตย, ๒๕๖3)

๑. ผ้ามัดหมี่ลายหนามเตย

ผ้ามัดหมี่ลายหนามเตย ได้รับการออกแบบเมื่อ พ.ศ.๒๕๕๗ จากกรมหม่อนไหม กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ โดยมีอาจารย์มาช่วยออกแบบลายผ้าให้กับกลุ่มทอผ้าบ้านอ่างเตย เนื่องจากในหมู่บ้านอ่างเตยมีต้นหนามเตยจำนวนมาก จึงเกิดความคิดสร้างสรรค์นำมาเป็นลายผ้า โดยมีการมัดลายการทอผ้าขัดเป็นพื้น ๓ ตะกอก และใช้เส้นไหมจากบ้านอ่างเตยนำมาขัดให้เป็นลายชั้นเส้นกลุ่มหนึ่งเป็นหลัก เรียกว่า เส้นยืน แล้วใช้อีกเส้นหนึ่งเรียกว่า เส้นพุ่ง สอดตามขวางของเส้นยืน เมื่อสานขัดกันจะเกิดลวดลายตามที่ออกแบบไว้ ซึ่งใช้สีเคมีและสีธรรมชาติ และใช้ระยะเวลาทอผ้ามัดหมี่ลายหนามเตย จำนวน ๔ วัน ราคาผ้าผืนละ ๓,๕๐๐ บาท ดังภาพที่ 4.10 (สัมภาษณ์ : นางสาวนงนุช วงคง, ๙ มิถุนายน ๒๕๖๓)

ภาพที่ 4.10 ผ้ามัดหมี่ลายหนามเตย

จาก : วิสาหกิจชุมชนกลุ่มปลูกหม่อนเลี้ยงไหมทอผ้าบ้านอ่างเตย วันที่ 9 มิถุนายน พ.ศ.2563

๒. ผ้ามัดหมี่ลายโฮล

ผ้าโฮล ของวิสาหกิจชุมชนกลุ่มปลูกหม่อนเลี้ยงไหมทอผ้าบ้านอ่างเตย อำเภอท่าตะเกียบ จังหวัดฉะเชิงเทรา ซึ่งนางสาวนงนุช วงคง (เหรียญกกลุ่ม) ได้รับการทอผ้าโฮลจากมารดาที่ถ่ายทอดภูมิปัญญาการทอผ้าโฮลที่เป็นลายผ้าโบราณดั้งเดิมจากบุรีรัมย์ (สัมภาษณ์ : นางสาวนงนุช วงคง, ๙ มิถุนายน ๒๕๖๓)

ผ้าโฮล ที่ทอส่วนใหญ่ เป็นสีเคมี ส่วนสีธรรมชาติ ได้แก่ สีเขียว สีเหลือง สีแดง จะทอน้อย โดยมีการมัดย้อมเส้นพุ่งด้วยวิธีเฉพาะเรียกว่า “จนวนโฮล” การมัดหมี่เพียงหนึ่งลายสามารถทอได้หลายแบบ คือ โฮลผู้หญิง หรือผ้าโฮลธรรมดา และสามารถทอเป็นผ้าโฮลผู้ชาย หรือ “โฮลเปราะห์” ใ้ใช้ในงานพิธีต่าง ๆ

เอกลักษณ์อีกอย่างหนึ่งของผ้าโฮล คือ บริเวณริมผ้าจะมีเส้นสันนูนขนานไปทั้งสองด้านในทิศของแนวเส้นพุ่ง เป็นการเก็บชายผ้าโฮล ลวดลายของผ้ามีลักษณะเป็นริ้ว คล้ายกันใบไม้ สลับกับลายมัดหมี่ที่คล้ายใบไม้ (กรมหม่อนไหม, ๒๕๕๕, หน้า ๗๓ - ๗๔)

ภาพที่ 4.11 ผ้ามัดหมี่ลายโฮล

จาก : วิสาหกิจชุมชนกลุ่มปลูกหม่อนเลี้ยงไหมทอผ้าบ้านอ่างเตย วันที่ 9 มิถุนายน พ.ศ. 2563

8. ประวัติผู้นำชุมชนและผลิตภัณฑ์วิสาหกิจชุมชนกลุ่มปลูกหม่อนเลี้ยงไหมทอผ้าบ้านอ่างเตย
ที่เป็นเอกลักษณ์ของท้องถิ่นอำเภอท่าตะเกียบ

ภาพที่ 4.12 กระบวนการ “กว่าจะมาเป็นผ้าผืนงาม”

จาก : ศูนย์ศิลปะ วัฒนธรรมและท้องถิ่น วันที่ 9 มิถุนายน พ.ศ.2563 ณ วิสาหกิจชุมชน
กลุ่มปลูกหม่อนเลี้ยงไหมทอผ้าบ้านอ่างเตย

ประวัติความเป็นมา

นางสาวนนุช วงคง อยู่บ้านเลขที่ ๑๓๓/๑ หมู่ ๙ ตำบลท่าตะเกียบ อำเภอท่าตะเกียบ จังหวัดฉะเชิงเทรา เบอร์โทรศัพท์ ๐๘๙-๘๓๑๔-๗๓๓ มีภูมิลำเนาเดิมอยู่ในจังหวัดสุรินทร์ เริ่มประกอบอาชีพเกี่ยวกับการปลูกหม่อนเลี้ยงไหมตั้งแต่อายุ ๑๒ ปี เนื่องจากในหมู่บ้านมีการประกอบอาชีพการปลูกหม่อนเลี้ยงไหมและทางครอบครัวก็ประกอบอาชีพการปลูกหม่อนเลี้ยงไหม เมื่อ พ.ศ.๒๕๓๐ ได้ย้ายถิ่นฐานจากจังหวัดสุรินทร์มาตั้งถิ่นฐานที่ หมู่ ๙ บ้านอ่างเตย ตำบลท่าตะเกียบ อำเภอท่าตะเกียบ จังหวัดฉะเชิงเทรา ตามบิดามารดา ซึ่งได้นำภูมิปัญญาการปลูกหม่อนเลี้ยงไหมมาใช้ที่บ้านอ่างเตย แต่เป็นการเลี้ยงไหมพันธุ์ไทย ต่อพันธุ์เองเป็นการเลี้ยงไว้ใช้และจำหน่ายบ้าง ซึ่งตอนแรกก็ยังเป็นการช่วยแม่เลี้ยงไหมด้วยการเก็บใบหม่อนก่อน ต่อมาใน พ.ศ.๒๕๔๘ นางสาวจิตร วงคง (มารดา) ได้เข้ารับการฝึกอบรมเกี่ยวกับการปลูกหม่อนเลี้ยงไหมกับศูนย์หม่อนไหมเฉลิมพระเกียรติฯ สระบุรี และได้รับวัสดุสนับสนุนในการก่อสร้างห้องเลี้ยงไหม และวัสดุอุปกรณ์ในการเลี้ยงไหมที่ใช้ในการเลี้ยงไหมอย่างถูกหลักวิชาการ (สัมภาษณ์ : นางสาวนนุช วงคง, 14 มีนาคม ๒๕๖๒)

ภาพที่ 4.13 สัมภาษณ์ นางสาวนงนุช วงคง เมื่อวันที่ 14 มีนาคม พ.ศ.๒๕๖2 ณ วิสาหกิจชุมชน
กลุ่มปลูกหม่อนเลี้ยงไหมทอผ้าบ้านอ่างเตย
จาก : ศูนย์ศิลปะ วัฒนธรรมและท้องถิ่น วันที่ 14 มีนาคม พ.ศ.๒๕๖2 ณ วิสาหกิจชุมชน
กลุ่มปลูกหม่อนเลี้ยงไหมทอผ้าบ้านอ่างเตย

นางสาวนนุช วงคง ได้รับการถ่ายทอดภูมิปัญญาการเลี้ยงไหมมาจากมารดา จึงเป็นแรงบันดาลใจให้เกิดความรักในการประกอบอาชีพการปลูกหม่อนเลี้ยงไหมและเกิดการเรียนรู้ในกิจกรรมเกี่ยวกับด้านหม่อนไหม เช่น การเลี้ยงไหม การสาวไหม การฟอกย้อม การทอผ้า เป็นต้น ได้มีการเลี้ยงไหมพันธุ์เหลืองสระบุรี และมีการปลูกหม่อนพันธุ์สกลนคร ซึ่งจะมีจุดเด่นที่มีใบหนาและเส้นใยมีคุณภาพมากกว่าพันธุ์บุรีรัมย์ 60 ระยะเวลาในการปลูกหม่อนใช้ระยะเวลา ๖ เดือน โดย ๔ - ๖ เดือน จึงจะสามารถเก็บใบได้ มีการเลี้ยงไหมพันธุ์เหลืองสระบุรี จำนวน ๘ - ๑๐ รุ่น/ปี เลี้ยงเพื่อผลิตเส้นไหมไว้ใช้ทอผ้า และจำหน่ายเส้นไหมผลผลิตเส้นไหม ๕ - ๖ กิโลกรัม/รุ่น ใน พ.ศ. ๒๕๕๗ ได้รับการฝึกอบรมหลักสูตรการปลูกหม่อนเลี้ยงไหมแบบเน้นหนักและหลักสูตรการผลิตเส้นไหมสาวมือ ตามมาตรฐาน มกษ.๘๐๐๐-๒๕๕๕ และใน พ.ศ. ๒๕๕๙ ได้รับการฝึกอบรมหลักสูตรการฟอกย้อมสี เส้นไหมแบบปลอดภัยจากสารพิษตกค้างกับทางศูนย์หม่อนไหมเฉลิมพระเกียรติฯ สระบุรี (ภูมิปัญญาด้านเกษตรกรรมในจังหวัดฉะเชิงเทรา, 2562, หน้า 139)

รางวัล (นางสาวนนุช วงคง)

พ.ศ.๒๕๕๕ ได้รับรางวัลรองชนะเลิศ อันดับ ๒ โหม่น้อยสาวมือ ระดับบุคคลทั่วไป ในการแข่งขันสาวไหมและประกวดเส้นไหมระดับจังหวัด

พ.ศ.๒๕๕๕ ได้รับรางวัลรองชนะเลิศ อันดับ ๑ โหม่น้อยสาวมือ ระดับบุคคลทั่วไป ในการแข่งขันสาวไหมและประกวดเส้นไหมระดับจังหวัด

พ.ศ.๒๕๕๖ ได้รับรางวัลรองชนะเลิศ อันดับ ๑ โหม่น้อยสาวมือ ระดับบุคคลทั่วไป ในการแข่งขันสาวไหมและประกวดเส้นไหมระดับจังหวัด

พ.ศ.๒๕๕๙ ได้รับรางวัลชมเชย “วิสาหกิจชุมชนดีเด่นระดับประเทศ”

พ.ศ.๒๕๖๐ ได้รับรางวัลชมเชย โดยการส่งผลิตภัณฑ์ผ้าไหมมัดหมี่ลายหนามเตย เข้าประกวดของดีของฝากจังหวัดฉะเชิงเทรา

พ.ศ.๒๕๖๑ ได้รับรางวัลรองชนะเลิศ อันดับ ๑ ในการคัดเลือกการประกวดเกษตรกรรมดีเด่น สาขาอาชีพปลูกหม่อนเลี้ยงไหม ประจำปี ๒๕๖๑ ระดับเขต ๔ จังหวัดนครราชสีมา

หลักการทำงาน

การปลูกหม่อนเลี้ยงไหม เป็นอาชีพที่สุจริตไม่ต้องเดินทางออกไปทำงานนอกหมู่บ้าน ต้องใช้ความขยัน ความอดทน ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

แนวคิดในอนาคต

๑. พัฒนาระบบน้ำ เนื่องจากในฤดูร้อนมีปัญหา น้ำแล้ง

๒. การแปรรูปผลิตภัณฑ์เกษตรและสมุนไพร

ผลิตภัณฑ์เส้นไหมและผ้าไหมบ้านอ่างเตย

ภาพที่ 4.14 ผลิตภัณฑ์เส้นไหมและผ้าไหมบ้านอ่างเตย

จาก : ศูนย์ศิลปะ วัฒนธรรมและท้องถิ่น วันที่ 5 มีนาคม พ.ศ.2563 ณ วิสาหกิจชุมชน
กลุ่มปลูกหม่อนเลี้ยงไหมทอผ้าบ้านอ่างเตย

บทที่ ๕

การสังเคราะห์ข้อมูลจากการลงพื้นที่ วิสาหกิจชุมชนกลุ่มปลูกหม่อนเลี้ยงไหมทอผ้าบ้านอ่างเตย

การสังเคราะห์ข้อมูลจากการลงพื้นที่ภายใต้โครงการพัฒนาภูมิปัญญาท้องถิ่น-ผ้าไทย ในจังหวัดฉะเชิงเทรา เพื่อนำไปสู่เศรษฐกิจสร้างสรรค์ ประจำปีงบประมาณ 2563 เป็นการสำรวจความต้องการของวิสาหกิจชุมชนกลุ่มปลูกหม่อนเลี้ยงไหมทอผ้าบ้านอ่างเตย เมื่อวันที่ 9 มิถุนายน พ.ศ. 2563 ณ วิสาหกิจชุมชนกลุ่มปลูกหม่อนเลี้ยงไหมทอผ้าบ้านอ่างเตย หมู่ 9 ตำบลท่าตะเกียบ อำเภотаตะเกียบ จังหวัดฉะเชิงเทรา

การส่งเสริมและพัฒนาภูมิปัญญาท้องถิ่น-ผ้าไทย ของวิสาหกิจชุมชนกลุ่มปลูกหม่อนเลี้ยงไหมทอผ้าบ้านอ่างเตย โดยได้สัมภาษณ์สมาชิกกลุ่มทอผ้า ดังนี้

1. นางพิกุล สวัสดิ์

ตำแหน่ง ประธานกลุ่มฯ อายุ 45 ปี ปัจจุบันอยู่บ้านเลขที่ 312 หมู่ 9 ตำบลท่าตะเกียบ อำเภوتاตะเกียบ จังหวัดฉะเชิงเทรา อาชีพหลัก คือ ปลูกหม่อนเลี้ยงไหมทอผ้า อาชีพเสริม คือ ทำการเกษตร สมาชิกในบ้านสามารถทอผ้าได้ จำนวน 1 คน โดยเริ่มทอผ้าเมื่ออายุ 20 ปี ผ้าที่ทอมีจำนวน 3 ลาย ได้แก่ ผ้าขาวม้า ผ้ามัดหมี่ และผ้าพื้น ใช้ระยะเวลาในการทอผ้า จำนวน 7 วัน ต่อ 1 ผืน วัตถุดิบในการทอผ้าได้จากการปลูกหม่อนเลี้ยงไหมเอง การจำหน่ายผ้านำมาจำหน่ายที่กลุ่ม ซึ่งกลุ่มลูกค้าที่มาอุดหนุน ได้แก่ ผู้ที่มาศึกษาดูงานที่วิสาหกิจชุมชนกลุ่มปลูกหม่อนเลี้ยงไหมทอผ้าบ้านอ่างเตย

2. นางสาวนงนุช วงคง

ตำแหน่ง เภรัญญิกกลุ่มฯ อายุ 49 ปี ปัจจุบันอยู่บ้านเลขที่ 133/1 หมู่ 9 ตำบลท่าตะเกียบ อำเภوتاตะเกียบ จังหวัดฉะเชิงเทรา อาชีพหลัก คือ ปลูกหม่อนเลี้ยงไหมทอผ้า อาชีพเสริม คือ ทำการเกษตร ทำนา ทำไร่ สมาชิกในบ้านสามารถทอผ้าได้ จำนวน 2 คน โดยเริ่มทอผ้าเมื่ออายุ 16 ปี ผ้าที่ทอมีจำนวน 4 ลาย ได้แก่ ผ้าขาวม้า ผ้ามัดหมี่ ผ้าโฮล และผ้าไหมลายลูกแก้ว โดยลายผ้าที่ทอในหมู่บ้านเป็นลายต้นหนามเตยโฮล และผ้าขาวม้าไหม ซึ่งการทอผ้ามัดหมี่ขนาดความยาวผืนละ 2 เมตร ใช้ระยะเวลาในการทอผ้า จำนวน 5 วัน ต่อ 1 ผืน วัตถุดิบในการทอผ้า ถ้าเป็นเส้นไหมได้จากการปลูกหม่อนเลี้ยงไหมเอง ส่วนฝ้ายได้มาจากบุรีรัมย์ การจำหน่ายผ้านำมาจำหน่ายที่กลุ่ม และที่บ้านผู้ผลิตเอง ซึ่งกลุ่มลูกค้าที่มาอุดหนุน ได้แก่ หน่วยงานราชการ นักศึกษา ชาวบ้านจากที่อื่น และผู้ที่มาศึกษาดูงานที่วิสาหกิจชุมชนกลุ่มปลูกหม่อนเลี้ยงไหมทอผ้าบ้านอ่างเตย

ความต้องการในการพัฒนาภูมิปัญญาผ้าไทย

1. วิธีถ่ายทอดภูมิปัญญาการทอผ้า คือ ถ่ายทอดให้กับหลาน ๆ จำนวน 2 – 3 คน
2. ผลผลิตของกลุ่มมีจุดเด่น คือ เส้นไหมสวย มีลายผ้าเป็นเอกลักษณ์ของชุมชน
3. การนำผ้าไปประยุกต์ใช้ในการออกแบบผลิตภัณฑ์ คือ การตัดเสื้อ ตัดกระเป๋ากิน
4. ปัญหาและอุปสรรคในการทอผ้า คือ ไหมเป็นโรค
5. แนวทางในการพัฒนาผ้าไทยของกลุ่ม คือ ต้องการให้มีวิทยากรมาสอนการออกแบบลวดลายผ้า

3. นางสุกิจ ลัดดางาม

ตำแหน่ง ประชาสัมพันธ์กลุ่มฯ อายุ 49 ปี ปัจจุบันอยู่บ้านเลขที่ 305/1 หมู่ 9 ตำบลท่าตะเียบ อำเภوتاตะเียบ จังหวัดฉะเชิงเทรา อาชีพหลัก คือ ปลุกหม่อนเลี้ยงไหมทอผ้า อาชีพเสริม คือ ทำการเกษตร ทุกชนิด สมาชิกในบ้านสามารถทอผ้าได้ จำนวน 1 คน โดยเริ่มทอผ้าเมื่ออายุ 14 ปี ผ้าที่ทอมีจำนวนมากกว่า 5 ลาย เช่น ผ้าขาวม้า ผ้ามัดหมี่ ผ้าพื้น และผ้าลาย ใช้ระยะเวลาในการทอผ้ามัดหมี่ จำนวน 3 วัน ต่อ 1 ผืน ผ้าขาวม้า จำนวน 2 วัน ต่อ 1 ผืน และผ้าพื้น จำนวน 2 วันครึ่ง ต่อ 1 ผืน วัตถุดิบในการทอผ้าได้จากการปลูกหม่อนเลี้ยงไหมเอง จำนวน 1 ไร่ 2 งาน ซึ่งศูนย์หม่อนไหมเฉลิมพระเกียรติ สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ สระบุรี จะให้ไหมมาที่ศูนย์ถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรบ้านอ่างเตย นำมาเลี้ยงวัย 1 ถึง วัย 2 โดยจะมีสมาชิกในกลุ่มอาสาสมัครเลี้ยงไหม ก่อนจะแจกจ่ายให้กับสมาชิก นำมาเลี้ยงต่อในวัย 3 ถึง วัย 5 เมื่อไหมสุกมาทำรังประมาณ 5 วัน ถึงจะเก็บไหมมาสาวเป็นเส้น แยกดักดักกับเส้นไหมออกจากกัน เอาไปฟอกขาว และนำมาตีเกลียวก่อนจะนำมาย้อมสีต่าง ๆ ตามต้องการ แล้วจึงนำมาเดินเส้นไหมเพื่อเข้าฟืมและทอจนเป็นผลิตภัณฑ์ผ้า การจำหน่ายผ้าจะนำมาจำหน่ายที่กลุ่ม และจำหน่ายผ่านเว็บไซต์ กลุ่มลูกค้าที่มาอุดหนุนได้แก่ ผู้ที่มาศึกษาดูงานที่วิสาหกิจชุมชนกลุ่มปลูกหม่อนเลี้ยงไหมทอผ้าบ้านอ่างเตย

4. นางยุพิน ทองคำ

ตำแหน่ง กรรมการกลุ่มฯ อายุ 53 ปี ปัจจุบันอยู่บ้านเลขที่ 94/2 หมู่ 9 ตำบลท่าตะเียบ อำเภوتاตะเียบ จังหวัดฉะเชิงเทรา อาชีพหลัก คือ ทำนา ทำไร่ อาชีพเสริม คือ ปลุกหม่อนเลี้ยงไหมทอผ้า สมาชิกในบ้านสามารถทอผ้าได้ จำนวน 1 คน โดยเริ่มทอผ้าเมื่ออายุ 20 ปี ผ้าที่ทอมีจำนวน 3 ลาย ได้แก่ ผ้าขาวม้า ผ้ามัดหมี่ และผ้าลายดอกแก้ว ใช้ระยะเวลาในการทอผ้ามัดหมี่ จำนวน 3 วัน ต่อ 1 ผืน ผ้าขาวม้า จำนวน 2 วัน ต่อ 1 ผืน วัตถุดิบในการทอผ้าได้จากการปลูกหม่อนเลี้ยงไหมเอง การจำหน่ายผ้าจะนำมาจำหน่ายที่กลุ่ม ซึ่งกลุ่มลูกค้าที่มาอุดหนุน ได้แก่ ชาวบ้านต่างถิ่น

ความต้องการในการพัฒนาภูมิปัญญาผ้าไทย

1. วิธีถ่ายทอดภูมิปัญญาการทอผ้า คือ มีการอธิบายให้กับบุคคลที่สนใจเข้ามาเรียนรู้
2. ผลิตภัณฑ์ของกลุ่มมีจุดเด่น คือ ผ้าไหมมีลายและสีสวยงาม
3. การนำผ้าไปประยุกต์ใช้ในการออกแบบผลิตภัณฑ์ คือ การตัดเสื้อ ตัดกระเป๋าลาย และผ้าปิดจมูก
4. ปัญหาและอุปสรรคในการทอผ้า คือ ทำไม่ทันลูกค้า
5. แนวทางในการพัฒนาผ้าไทยของกลุ่ม คือ ต้องการให้ลูกหลานมาต่อยอดและ

สานต่อการทอผ้า

5. นางปิยะ อนันต์

ตำแหน่ง สมาชิกกลุ่มฯ อายุ 60 ปี ปัจจุบันอยู่บ้านเลขที่ 22 หมู่ 9 ตำบลท่าตะเียบ อำเภوتاตะเียบ จังหวัดฉะเชิงเทรา อาชีพหลัก คือ ทำการเกษตร อาชีพเสริม คือ ปลุกหม่อนเลี้ยงไหมทอผ้า สมาชิกในบ้านสามารถทอผ้าได้ จำนวน 1 คน โดยเริ่มทอผ้าเมื่ออายุ 16 ปี ได้รับการถ่ายทอดมาจากมารดา ผ้าที่ทอมีจำนวน 1 ลาย ส่วนใหญ่เป็นลายดอกแก้วที่ใช้ทอผ้าเป็นหลัก และยังมีการทอผ้าลายผ้าขาวม้า

และผ้ามัดหมี่บ้าง ใช้ระยะเวลาในการทอผ้าพันคอลายดอกแก้ว ยาว 2.20 เมตร จำนวน 3 วัน ต่อ 1 ผืน ใช้ระยะเวลาในการทอผ้ามัดหมี่ จำนวน 3 - 4 วัน ต่อ 1 ผืน และใช้ระยะเวลาในการทอผ้าขาวม้า จำนวน 2 วัน ต่อ 1 ผืน วัตถุดิบในการทอผ้าได้จากการปลูกหม่อนเลี้ยงไหมเอง การจำหน่ายผ้าจะนำมาจำหน่ายที่กลุ่ม ซึ่งกลุ่มลูกค้าที่มาอุดหนุน ได้แก่ ข้าราชการ ชาวบ้านต่างถิ่นมาซื้อเพื่อใช้เป็นของขวัญในงานแต่งงาน

ความต้องการในการพัฒนาภูมิปัญญาผ้าไทย

1. วิธีถ่ายทอดภูมิปัญญาการทอผ้า คือ มีการอธิบายให้กับบุคคลที่สนใจเข้ามาเรียนรู้
2. ผลิตรายการของกลุ่มมีจุดเด่น คือ ผ้าไหมมีลายหมอนเตยที่เป็นเอกลักษณ์ของชุมชน มีวัตถุดิบในการทอผ้าได้จากการปลูกหม่อนเลี้ยงไหมเอง มีการย้อมผ้าจากสีธรรมชาติ
3. การนำผ้าไปประยุกต์ใช้ในการออกแบบผลิตภัณฑ์ คือ การตัดเสื้อ ตัดกระเป๋าส่งสำเร็จรูป ตัดผ้าพันคอลายดอกแก้ว และผ้าปิดปาก
4. ปัญหาและอุปสรรคในการทอผ้า คือ ทอผ้าตามทีลูกค้าสั่งไม่ทัน เนื่องจากต้องเลี้ยงไหมเอง เวลาในการทอผ้ามีเวลาจำกัด สมาชิกไม่มีการต่อยอดสืบทอดภูมิปัญญา โรงเรือนในการเลี้ยงไหม หลังคาเตี้ย อากาศร้อนจนทำให้หนอนไหมตาย เส้นไหมไม่เพียงพอในการทอผ้า
5. แนวทางในการพัฒนาผ้าไทยของกลุ่ม คือ อยากให้โรงเรียนมาสนับสนุนการทอผ้าโดยนำนักเรียนมาเรียนรู้การทอผ้าของชุมชน

6. นางสาว แสนกกล้า

ตำแหน่ง สมาชิกกลุ่มฯ อายุ 48 ปี ปัจจุบันอยู่บ้านเลขที่ 277 หมู่ 9 ตำบลท่าตะเียบ อำเภوتاตะเียบ จังหวัดฉะเชิงเทรา อาชีพหลัก คือ ทำการเกษตร ปลูกหม่อนเลี้ยงไหม อาชีพเสริม คือ การทอผ้าไหม สมาชิกในบ้านสามารถทอผ้าได้ จำนวน 1 คน โดยเริ่มทอผ้าเมื่ออายุ 17 ปี ได้รับการถ่ายทอดมาจากมารดา ผ้าที่ทอมีจำนวน 3 ลาย ได้แก่ ผ้าขาวม้า ผ้ามัดหมี่ ผ้าลายดอกแก้ว และส่วนใหญ่เป็นลายดอกแก้ว การทอผ้าพันคอลายดอกแก้ว ยาว 2.20 เมตร ใช้ระยะเวลาในการทอผ้า จำนวน 3 วัน ต่อ 1 ผืน ผ้าลายมัดหมี่ ใช้ระยะเวลาในการทอผ้า จำนวน 3 - 4 วัน ต่อ 1 ผืน และลายผ้าขาวม้า ใช้ระยะเวลาในการทอผ้า จำนวน 2 วัน ต่อ 1 ผืน วัตถุดิบในการทอผ้าได้จากการปลูกหม่อนเลี้ยงไหมเอง การจำหน่ายผ้าจะนำมาจำหน่ายที่กลุ่ม ซึ่งกลุ่มลูกค้าที่มาอุดหนุน ได้แก่ ข้าราชการ ชาวบ้านต่างถิ่นมาซื้อเพื่อใช้เป็นของขวัญในงานแต่งงาน

ความต้องการในการพัฒนาภูมิปัญญาผ้าไทย

1. วิธีถ่ายทอดภูมิปัญญาการทอผ้า คือ มีการอธิบายให้กับบุคคลที่สนใจเข้ามาเรียนรู้ และถ่ายทอดให้กับลูกหลาน
2. ผลิตรายการของกลุ่มมีจุดเด่น คือ ผ้าไหมมีลายหมอนเตยที่เป็นเอกลักษณ์ของชุมชน มีวัตถุดิบในการทอผ้าได้จากการปลูกหม่อนเลี้ยงไหมเอง มีการย้อมผ้าจากสีธรรมชาติ
3. การนำผ้าไปประยุกต์ใช้ในการออกแบบผลิตภัณฑ์ คือ การตัดเสื้อ ตัดกระเป๋าส่งสำเร็จรูป ตัดผ้าพันคอลายดอกแก้ว และผ้าปิดปาก

4. ปัญหาและอุปสรรคในการทอผ้า คือ ทอผ้าตามที่ลูกค้าสั่งไม่ทัน เนื่องจากต้องเลี้ยงไหมเอง เวลาในการทอผ้ามีเวลาจำกัด สมาชิกไม่มีการต่อยอดสืบทอดภูมิปัญญา โรงเรือนในการเลี้ยงไหม หลังคาเตี้ย อากาศร้อนจนทำให้หนอนไหมตาย ทำให้เส้นไหมไม่เพียงพอในการทอผ้า

5. แนวทางในการพัฒนาผ้าไทยของกลุ่ม คือ อยากให้โรงเรียนมาสนับสนุนการทอผ้า เพื่อถ่ายทอดภูมิปัญญาการทอผ้าให้นักเรียน

7. นางใหม่ เจริญศิริ

ตำแหน่ง สมาชิกกลุ่มฯ อายุ 47 ปี ปัจจุบันอยู่บ้านเลขที่ 323 หมู่ 9 ตำบลท่าตะเียบ อำเภوتاตะเียบ จังหวัดฉะเชิงเทรา อาชีพหลัก คือ ทำการเกษตร ปลูกหม่อนเลี้ยงไหม อาชีพเสริม คือ การทอผ้าไหม สมาชิกในบ้านสามารถทอผ้าได้ จำนวน 1 คน โดยเริ่มทอผ้าเมื่ออายุ 17 ปี ได้รับการถ่ายทอดการทอผ้ามาจากพี่สาว ผ้าที่ทอมีจำนวน 3 ลาย ได้แก่ ผ้าขาวม้า ผ้ามัดหมี่ ผ้าลายดอกแก้ว และส่วนใหญ่เป็นลายดอกแก้ว การทอผ้าพันคอลายดอกแก้ว ยาว 2.20 เมตร ใช้ระยะเวลาในการทอผ้า จำนวน 3 วัน ต่อ 1 ผืน ผ้าลายมัดหมี่ ใช้ระยะเวลาในการทอผ้า จำนวน 3 - 4 วัน ต่อ 1 ผืน และลายผ้าขาวม้า ใช้ระยะเวลาในการทอผ้า จำนวน 2 วัน ต่อ 1 ผืน วัตถุดิบในการทอผ้าได้จากการปลูกหม่อนเลี้ยงไหมเอง การจำหน่ายผ้าจะนำมาจำหน่ายที่กลุ่ม ซึ่งกลุ่มลูกค้าที่มาอุดหนุน ได้แก่ ข้าราชการ ชาวบ้านต่างถิ่นมาซื้อเพื่อใช้เป็นของขวัญในงานแต่งงาน

ความต้องการในการพัฒนาภูมิปัญญาผ้าไทย

1. วิธีถ่ายทอดภูมิปัญญาการทอผ้า คือ มีการอธิบายให้กับบุคคลที่สนใจเข้ามาเรียนรู้
2. ผลลัพธ์ของกลุ่มมีจุดเด่น คือ ผ้าไหมมีลายหนามเตยที่เป็นเอกลักษณ์ของชุมชน มีวัตถุดิบในการทอผ้าได้จากการปลูกหม่อนเลี้ยงไหมเอง มีการย้อมผ้าจากสีธรรมชาติ
3. การนำผ้าไปประยุกต์ใช้ในการออกแบบผลิตภัณฑ์ คือ การตัดเสื้อ ตัดกระเป๋าลายสำเร็จรูป ตัดผ้าพันคอลายดอกแก้ว และผ้าปิดปาก
4. ปัญหาและอุปสรรคในการทอผ้า คือ ทอผ้าตามที่ลูกค้าสั่งไม่ทัน เนื่องจากต้องเลี้ยงไหมเอง เวลาในการทอผ้ามีเวลาจำกัด สมาชิกไม่มีการต่อยอดสืบทอดภูมิปัญญา โรงเรือนในการเลี้ยงไหมหลังคาเตี้ย อากาศร้อนจนทำให้หนอนไหมตาย ทำให้เส้นไหมไม่เพียงพอในการทอผ้า
5. แนวทางในการพัฒนาผ้าไทยของกลุ่ม คือ อยากให้โรงเรียนมาสนับสนุนการทอผ้า เพื่อถ่ายทอดภูมิปัญญาการทอผ้าให้นักเรียน

8. นางสาวปณิตดา รัตนะดี

ตำแหน่ง สมาชิกกลุ่มฯ อายุ 42 ปี ปัจจุบันอยู่บ้านเลขที่ 45/4 หมู่ 9 ตำบลท่าตะเียบ อำเภوتاตะเียบ จังหวัดฉะเชิงเทรา อาชีพหลัก คือ ปลูกหม่อนเลี้ยงไหมทอผ้า สมาชิกในบ้านสามารถทอผ้าได้จำนวน 1 คน ผ้าที่ทอมีจำนวน 1 ลาย ได้แก่ ลายผ้าขาวม้า ใช้ระยะเวลาในการทอผ้า จำนวน 2 วัน ต่อ 1 ผืน วัตถุดิบในการทอผ้าได้จากการปลูกหม่อนเลี้ยงไหมเอง การจำหน่ายผ้าจะนำมาจำหน่ายที่กลุ่ม ซึ่งกลุ่มลูกค้าที่มาอุดหนุน ได้แก่ คนในหมู่บ้านซื้อใช้กันเอง

ความต้องการในการพัฒนาภูมิปัญญาผ้าไทย

1. วิธีถ่ายทอดภูมิปัญญาการทอผ้า คือ มีการอธิบายให้กับบุคคลที่สนใจเข้ามาเรียนรู้
2. ผลกระทบของกลุ่มมีจุดเด่น คือ ผ้าไหมมีลายผ้าสวยงาม
3. การนำผ้าไปประยุกต์ใช้ในการออกแบบผลิตภัณฑ์ คือ ตัดกระเป๋ และผ้าปิดปาก
4. ปัญหาและอุปสรรคในการทอผ้า คือ ทอผ้าตามที่ถูกคำสั่งไม่ทัน เนื่องจากต้องเลี้ยงไหมเอง เวลาในการทอผ้ามีเวลาจำกัด สมาชิกไม่มีการต่อยอดสืบทอดภูมิปัญญา โรงเรียนในการเลี้ยงไหม หลังคาเตี้ย อากาศร้อนจนทำให้หนอนไหมตาย ทำให้เส้นไหมไม่เพียงพอในการทอผ้า
5. แนวทางในการพัฒนาผ้าไทยของกลุ่ม คือ อยากให้ลูกหลานมาต่อยอดและสานต่อการปลูกหม่อนเลี้ยงไหมและทอผ้า

9. นางสุภาจิต ณะเกิงสุข

ตำแหน่ง สมาชิกกลุ่มฯ อายุ 66 ปี ปัจจุบันอยู่บ้านเลขที่ 24/1 หมู่ 9 ตำบลท่าตะเียบ อำเภوتاตะเียบ จังหวัดฉะเชิงเทรา อาชีพหลัก คือ ปลูกหม่อนเลี้ยงไหมทอผ้า อาชีพเสริม คือ ทำการเกษตรทำนา ปลูกยูคาลิปตัส สมาชิกในบ้านสามารถทอผ้าได้ จำนวน 1 คน โดยเริ่มทอผ้าเมื่ออายุ 13 ปี มีความรู้การทอผ้ามาจากจังหวัดบุรีรัมย์ ก่อนจะย้ายมาอาศัยอยู่ที่บ้านอ่างเตยเมื่อ พ.ศ.2530 ผ้าที่ทอมีจำนวน 2 ลาย ได้แก่ ผ้าขาวม้า และผ้ามัดหมี่ ส่วนใหญ่เป็นลายสาครใหญ่ (ผ้าอัมปรม หรือ “จองกรา” เป็นชื่อผ้ามัดหมี่สองทาง) ใช้ระยะเวลาในการทอผ้า จำนวน 3 วัน ต่อ 1 ผืน วัตถุดิบในการทอผ้าได้จากศูนย์หม่อนไหมเฉลิมพระเกียรติ สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ สระบุรี และมีการทอผ้าที่ย้อมสีธรรมชาติ จากเปลือกมะพร้าวสุก โดยนำมะพร้าวมาปอกเปลือกแล้วสับแช่น้ำทิ้งไว้ 1 คืน ต้มน้ำเดือด กรองน้ำให้สะอาดแล้วเอาไหมจุ่มแล้วยกขึ้นล้างด้วยน้ำเปล่าให้สะอาดแล้วทำให้เส้นไหมเสมอกัน การจำหน่ายผ้าจะนำมาจำหน่ายที่กลุ่ม ซึ่งกลุ่มลูกค้าที่มาอุดหนุน ได้แก่ ส่วนราชการ องค์การบริหารส่วนตำบล มหาวิทยาลัยราชภัฏราชชนครินทร์ และผู้ที่มาศึกษาดูงานที่วิสาหกิจชุมชนกลุ่มปลูกหม่อนเลี้ยงไหมทอผ้าบ้านอ่างเตย

ความต้องการในการพัฒนาภูมิปัญญาผ้าไทย

1. วิธีถ่ายทอดภูมิปัญญาการทอผ้า คือ ควรมีป้ายอธิบายขั้นตอนการทอผ้า
2. ผลกระทบของกลุ่มมีจุดเด่น คือ ผ้าไหมมีสีสันทันและลายผ้าสวยงาม
3. การนำผ้าไปประยุกต์ใช้ในการออกแบบผลิตภัณฑ์ คือ ตัดเสื้อ ผ้าถุง และผ้าพันคอ
4. แนวทางในการพัฒนาผ้าไทยของกลุ่ม คือ ควรมีการย้อมผ้าด้วยสีธรรมชาติ เช่น สีจากไม้สัก

10. นางแหมม ยอดรัก

ตำแหน่ง สมาชิกกลุ่มฯ อายุ 69 ปี ปัจจุบันอยู่บ้านเลขที่ 314 หมู่ 9 ตำบลท่าตะเียบ อำเภوتاตะเียบ จังหวัดฉะเชิงเทรา อาชีพหลัก คือ ปลูกหม่อนเลี้ยงไหมทอผ้า อาชีพเสริม คือ ทำการเกษตรทำนา ทำไร่ สมาชิกในบ้านสามารถทอผ้าได้ จำนวน 1 คน โดยเริ่มทอผ้าเมื่ออายุ 20 ปี ผ้าที่ทอมีจำนวน 1 ลาย ได้แก่ ผ้าขาวม้า ใช้ระยะเวลาในการทอผ้า จำนวน 1 เดือน ต่อ 1 ผืน การจำหน่ายผ้าจะนำมาจำหน่ายที่กลุ่ม ซึ่งกลุ่มลูกค้าที่มาอุดหนุน ได้แก่ กลุ่มข้าราชการ

ความต้องการในการพัฒนาภูมิปัญญาผ้าไทย

1. ผลิตภัณฑ์ของกลุ่มมีจุดเด่น คือ ผ้าไหมมีสีสันทึบและลายผ้าสวยงาม
2. การนำผ้าไปประยุกต์ใช้ในการออกแบบผลิตภัณฑ์ คือ ตัดเสื้อ ผ้าถุง และผ้าพันคอ

11. นางผาย กระแสโสม

ตำแหน่ง สมาชิกกลุ่มฯ อายุ 60 ปี ปัจจุบันอยู่บ้านเลขที่ 3 หมู่ 9 ตำบลท่าตะเียบ อำเภوتاตะเียบ จังหวัดฉะเชิงเทรา อาชีพหลัก คือ ปลูกหม่อนเลี้ยงไหมทอผ้า สมาชิกในบ้านสามารถทอผ้าได้ จำนวน 1 คน โดยเริ่มทอผ้าเมื่ออายุ 20 ปี ผ้าที่ทอมีจำนวน 1 ลาย ได้แก่ ผ้าขาวม้า ใช้ระยะเวลาในการทอผ้า จำนวน 1 ปี ต่อ 1 ผืน การจำหน่ายผ้าจะนำมาจำหน่ายที่กลุ่ม ซึ่งกลุ่มลูกค้าที่มาอุดหนุน ได้แก่ กลุ่มข้าราชการ

ความต้องการในการพัฒนาภูมิปัญญาผ้าไทย

1. วิธีถ่ายทอดภูมิปัญญาการทอผ้า คือ มีการถ่ายทอดให้กับบุคคลที่สนใจเข้ามาเรียนรู้
2. ผลิตภัณฑ์ของกลุ่มมีจุดเด่น คือ ผ้าชิ้น ผ้าสร่ง
3. การนำผ้าไปประยุกต์ใช้ในการออกแบบผลิตภัณฑ์ คือ ตัดเสื้อ ตัดกระเป๋
4. ปัญหาและอุปสรรคในการทอผ้า คือ การฉีดพ่นยาฆ่าแมลงทำให้ละอองยาฆ่าแมลงลายไปติดอยู่ที่ใบหม่อน ส่งผลให้หนอนไหมไม่ยอมกินใบหม่อน เพราะถ้าหนอนไหมกินใบหม่อนก็จะตาย ส่งผลกระทบต่อการสร้างรังไหม
5. แนวทางในการพัฒนาผ้าไทยของกลุ่ม คือ ควรมีการออกแบบลวดลายเพิ่มขึ้น และมีการแข่งขันสาวไหมเดือนพฤษภาคม

12. นางสาววย ละเกิงสุข

ตำแหน่ง สมาชิกกลุ่มฯ อายุ 56 ปี ปัจจุบันอยู่บ้านเลขที่ 59/1 หมู่ 9 ตำบลท่าตะเียบ อำเภوتاตะเียบ จังหวัดฉะเชิงเทรา อาชีพหลัก คือ ปลูกหม่อนเลี้ยงไหมทอผ้า อาชีพเสริม คือ ทำการเกษตร ปลูกยูคาลิปตัส 5 ไร่ 3 ปี ตัดหนึ่งครั้ง สมาชิกในบ้านสามารถทอผ้าได้ จำนวน 1 คน โดยเริ่มทอผ้าเมื่ออายุ 17 - 18 ปี ผ้าที่ทอมีจำนวน 4 - 5 ลาย ได้แก่ ผ้าขาวม้า ผ้ามัดหมี่ ผ้าสร่ง และผ้าชิ้น ใช้ระยะเวลาในการทอผ้า จำนวน 5 วัน ต่อ 1 ผืน ผ้าขาวม้า ใช้ระยะเวลาในการทอผ้า จำนวน 2 วันครึ่ง ต่อ 1 ผืน ผ้าสร่ง ใช้ระยะเวลาในการทอผ้า จำนวน 3 วัน ต่อ 1 ผืน วัตถุดิบในการทอผ้าได้จากศูนย์หม่อนไหมเฉลิมพระเกียรติ สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ สระบุรี การจำหน่ายผ้าจะนำมาจำหน่ายที่กลุ่ม ซึ่งกลุ่มลูกค้าที่มาอุดหนุน ได้แก่ ลูกค้าทั่วไปมาซื้อเองที่กลุ่มทอผ้า

ความต้องการในการพัฒนาภูมิปัญญาผ้าไทย

1. วิธีถ่ายทอดภูมิปัญญาการทอผ้า คือ มีการถ่ายทอดให้กับบุคคลที่สนใจเข้ามาเรียนรู้
2. ผลิตภัณฑ์ของกลุ่มมีจุดเด่น คือ การย้อมสีธรรมชาติจากใบสั๊ก ต้นขนุน แก่นขนุน และมีผ้าชิ้นลายโบราณ ผ้าสร่ง และผ้าโฮล
3. การนำผ้าไปประยุกต์ใช้ในการออกแบบผลิตภัณฑ์ คือ ตัดเสื้อ ตัดกระเป๋

4. ปัญหาและอุปสรรคในการทอผ้า คือ การฉีกพันยาฆ่าแมลงลายทำให้ละอองยาฆ่าแมลงลายไปติดอยู่ที่ใบหม่อน ส่งผลให้หนอนไหมไม่ยอมกินใบหม่อน เพราะถ้าหนอนไหมกินใบหม่อนก็จะตาย ส่งผลกระทบต่อการสร้างรังไหม

5. แนวทางในการพัฒนาผ้าไทยของกลุ่ม คือ ควรมีการออกแบบลวดลายต่าง ๆ ให้หลากหลายเพิ่มมากขึ้น

13. นางจินตนา เสาวดาล

ตำแหน่ง สมาชิกกลุ่มฯ อายุ 55 ปี ปัจจุบันอยู่บ้านเลขที่ 279/1 หมู่ 9 ตำบลท่าตะเียบ อำเภوتاตะเียบ จังหวัดฉะเชิงเทรา อาชีพหลัก คือ ทำนา อาชีพเสริม คือ ปลูกหม่อนเลี้ยงไหมทอผ้า สมาชิกในบ้านสามารถทอผ้าได้ จำนวน 1 คน โดยเริ่มทอผ้าเมื่ออายุ 35 ปี ผ้าที่ทอมีจำนวน 2 ลาย ได้แก่ ผ้าขาวม้า และผ้ามัดหมี่ ใช้ระยะเวลาในการทอผ้า จำนวน 5 วัน ต่อ 1 ผืน วัตถุดิบในการทอผ้าได้มาจากจังหวัดสุรินทร์ และบุรีรัมย์ การจำหน่ายผ้าจะนำมาจำหน่ายที่กลุ่ม ซึ่งกลุ่มลูกค้าที่มาอุดหนุน ได้แก่ หน่วยงานราชการที่เข้ามาศึกษาดูงานที่วิสาหกิจชุมชนกลุ่มปลูกหม่อนเลี้ยงไหมทอผ้าบ้านอ่างเตย

ความต้องการในการพัฒนาภูมิปัญญาผ้าไทย

1. การนำผ้าไปประยุกต์ใช้ในการออกแบบผลิตภัณฑ์ คือ ตัดเสื้อ และผ้าพันคอ

14. นางสาวสุนันท์ ลิขชร

ตำแหน่ง กรรมการกลุ่มฯ อายุ 36 ปี ปัจจุบันอยู่บ้านเลขที่ 117/2 หมู่ 9 ตำบลท่าตะเียบ อำเภوتاตะเียบ จังหวัดฉะเชิงเทรา อาชีพหลัก คือ ปลูกหม่อนเลี้ยงไหมทอผ้า สมาชิกในบ้านสามารถทอผ้าได้จำนวน 1 คน ผ้าที่ทอมีจำนวน 3 ลาย ได้แก่ ผ้าขาวม้า ผ้ามัดหมี่ และผ้าลายลูกแก้ว ใช้ระยะเวลาในการทอผ้า จำนวน 3 - 5 วัน ต่อ 1 ผืน วัตถุดิบในการทอผ้าได้จากการปลูกหม่อนเลี้ยงไหมเอง ส่วนฝ้ายนำมาจากจังหวัดบุรีรัมย์ การจำหน่ายผ้าจะนำมาจำหน่ายที่กลุ่ม ซึ่งกลุ่มลูกค้าที่มาอุดหนุน ได้แก่ ข้าราชการ นักศึกษา

ความต้องการในการพัฒนาภูมิปัญญาผ้าไทย

1. วิธีถ่ายทอดภูมิปัญญาการทอผ้า คือ มีการถ่ายทอดให้กับลูกหลาน
2. ผลิตภัณฑ์ของกลุ่มมีจุดเด่น คือ ตราสัญลักษณ์กลุ่ม “โล่ดลระอ” และผ้าไหมสวย
3. การนำผ้าไปประยุกต์ใช้ในการออกแบบผลิตภัณฑ์ คือ ตัดเสื้อ ตัดกระเป๋ และผ้าปิดจมูก
4. ปัญหาและอุปสรรคในการทอผ้า คือ ไหมเป็นโรค
5. แนวทางในการพัฒนาผ้าไทยของกลุ่ม คือ ต้องการให้มีการออกแบบลายผ้า ทั้งนี้คนในชุมชนใส่ผ้าที่ตนเองทอ แต่ในหมู่บ้านมีช่างตัดเย็บผ้าเพียง 1 คน

15. นางบุษรินทร์ สภาแก้ว

ตำแหน่ง กรรมการกลุ่มฯ อายุ 55 ปี ปัจจุบันอยู่บ้านเลขที่ 75/3 หมู่ 9 ตำบลท่าตะเียบ อำเภوتاตะเียบ จังหวัดฉะเชิงเทรา อาชีพหลัก คือ ปลุกหม่อนเลี้ยงไหมทอผ้า สมาชิกในบ้านสามารถทอผ้าได้จำนวน 1 คน โดยเริ่มทอผ้าเมื่ออายุ 25 ปี ผ้าที่ทอมีจำนวน 1 ลาย ได้แก่ ผ้าขาวม้า ส่วนใหญ่จะเป็นผ้าฝ้าย ใช้ระยะเวลาในการทอผ้า จำนวน 2 วัน ต่อ 1 ผืน วัตถุดิบในการทอผ้าได้มาจากจังหวัดบุรีรัมย์ การจำหน่ายผ้าจะนำมาจำหน่ายที่กลุ่ม ซึ่งกลุ่มลูกค้าที่มาอุดหนุน ได้แก่ ผู้ที่มาศึกษาดูงานที่วิสาหกิจชุมชนกลุ่มปลุกหม่อนเลี้ยงไหมทอผ้าบ้านอ่างเตย

ความต้องการในการพัฒนาภูมิปัญญาผ้าไทย

1. วิธีถ่ายทอดภูมิปัญญาการทอผ้า คือ มีการถ่ายทอดให้กับคนรุ่นใหม่ให้ทอผ้าได้
2. การนำผ้าไปประยุกต์ใช้ในการออกแบบผลิตภัณฑ์ คือ ตัดเสื้อ ตัดกระเป๋
3. ปัญหาและอุปสรรคในการทอผ้า คือ ไม่มีน้ำรดต้นหม่อนและไหมเป็นโรคตาย
4. แนวทางในการพัฒนาผ้าไทยของกลุ่ม คือ ต้องการให้มีการออกแบบลายผ้า

16. นางเตื่อง พาสัย

ตำแหน่ง กรรมการกลุ่มฯ อายุ 57 ปี ปัจจุบันอยู่บ้านเลขที่ 255 หมู่ 9 ตำบลท่าตะเียบ อำเภوتاตะเียบ จังหวัดฉะเชิงเทรา อาชีพหลัก คือ ปลุกหม่อนเลี้ยงไหมทอผ้า อาชีพเสริม คือ รับจ้างทั่วไป สมาชิกในบ้านสามารถทอผ้าได้จำนวน 1 คน โดยเริ่มทอผ้าเมื่ออายุ 15 - 16 ปี ผ้าที่ทอมีจำนวน 2 ลาย ได้แก่ ผ้ามัดหมี่ และผ้าขาวม้า เป็นผ้าฝ้าย ใช้ระยะเวลาในการทอผ้า จำนวน 2 - 3 วัน ต่อ 1 ผืน ผ้ามัดหมี่ ใช้ระยะเวลาในการทอผ้า จำนวน 5 วัน ต่อ 1 ผืน วัตถุดิบในการทอผ้าได้มาจากจังหวัดสุรินทร์และบุรีรัมย์ การจำหน่ายผ้าจะนำมาจำหน่ายที่กลุ่ม ซึ่งกลุ่มลูกค้าที่มาอุดหนุน ได้แก่ ข้าราชการ นักศึกษา

ความต้องการในการพัฒนาภูมิปัญญาผ้าไทย

1. วิธีถ่ายทอดภูมิปัญญาการทอผ้า คือ มีการถ่ายทอดให้กับลูกหลาน แต่จะกลับมาช่วยหลังจากมีเวลาว่างจากทำงานโรงงานอุตสาหกรรม
2. ผลิตภัณฑ์ของกลุ่มมีจุดเด่น คือ ผ้าและเส้นไหมสวย
3. การนำผ้าไปประยุกต์ใช้ในการออกแบบผลิตภัณฑ์ คือ ตัดเสื้อ ขายเป็นผืน
4. ปัญหาและอุปสรรคในการทอผ้า คือ เวลาเลี้ยงไหมจะไม่ได้ทอผ้าเพราะต้องคอยดูแลให้อาหาร (ใบหม่อน) หนองไหม
5. แนวทางในการพัฒนาผ้าไทยของกลุ่ม คือ จำหน่ายผ้าตามบ้านเรือนและจำหน่ายภายในกลุ่ม

17. นางค่านวน แจ่มใส

ตำแหน่ง สมาชิกกลุ่มฯ อายุ 63 ปี ปัจจุบันอยู่บ้านเลขที่ 91/2 หมู่ 9 ตำบลท่าตะเียบ อำเภوتاตะเียบ จังหวัดฉะเชิงเทรา อาชีพหลัก คือ ปลุกหม่อนเลี้ยงไหมทอผ้า สมาชิกในบ้านสามารถทอผ้าได้จำนวน 1 คน โดยเริ่มทอผ้าเมื่ออายุ 20 ปี ผ้าที่ทอมีจำนวน 6 ลาย ได้แก่ ผ้าขาวม้า ผ้ามัดหมี่ ผ้าลายโฮล ผ้าสร้อย ผ้าลายหนามเตย และผ้าลายดอกแก้ว โดยลายที่ใช้ในการทอผ้า ได้แก่ ผ้าขาวม้า และลายหนามเตย ผ้าขาวม้า ใช้ระยะเวลาในการทอผ้า จำนวน 2 วัน ต่อ 1 ผืน ผ้ามัดหมี่ ใช้ระยะเวลาในการทอผ้า จำนวน 3 - 4 วัน

ต่อ 1 ฝืน วัตถุประสงค์ในการทอผ้าได้จากศูนย์หม่อนไหมเฉลิมพระเกียรติ สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ สระบุรี การจำหน่ายผ้าจะนำมาจำหน่ายที่กลุ่มและจำหน่ายผ่านทางเว็บไซต์ เพจ “โล่ดละอ อไหมสว ยบ้านอ างเตย” และเพจ “ผ้าไหมบ้านอ างเตย” ซึ่งกลุ่มลูกค้าที่มาอุดหนุน ได้แก่ บุคคลทั่วไป ข้าราชการผู้ที่มา ศึกษาดูงานที่วิสาหกิจชุมชนกลุ่มปลูกหม่อนเลี้ยงไหมทอผ้าบ้านอ างเตย และหอการค้า

ความต้องการในการพัฒนาภูมิปัญญาผ้าไทย

1. วิธีถ่ายทอดภูมิปัญญาการทอผ้า คือ ได้รับการถ่ายทอดโดยตรงจากบรรพบุรุษ บิดา มารดา
2. ผลิตภัณฑ์ของกลุ่มมีจุดเด่น คือ เส้นไหมได้รับรองมาตรฐานสินค้าการเกษตรเส้นไหม คุณภาพชั้น 1 ตามมาตรฐานสินค้าเกษตร มกษ. 8000-2555 (Thai Agricultural Standard TAS 8000-2012) ของกรมหม่อนไหม
3. การนำผ้าไปประยุกต์ใช้ในการออกแบบผลิตภัณฑ์ คือ ตัดเสื้อ ผ้าขึ้น ผ้าสร้ง
4. ปัญหาและอุปสรรคในการทอผ้า คือ ด้านการตลาดที่ผู้คนสั่งสินค้าน้อย
5. แนวทางในการพัฒนาผ้าไทยของกลุ่ม คือ ควรมีการออกแบบลวดลายต่าง ๆ ให้หลากหลายเพิ่มมากขึ้น

18. นางวรรณิ์ ลักษร

ตำแหน่ง กรรมการกลุ่มฯ อายุ 40 ปี ปัจจุบันอยู่บ้านเลขที่ 117/2 หมู่ 9 ตำบลท่าตะเียบ อำเภอ ท่าตะเียบ จังหวัดฉะเชิงเทรา อาชีพหลัก คือ ปลูกหม่อนเลี้ยงไหมทอผ้า อาชีพเสริม คือ รับจ้างทั่วไป สมาชิก ในบ้านสามารถทอผ้าได้ จำนวน 2 คน ผ้าที่ทอมีจำนวน 6 ลาย ได้แก่ ผ้าขาวม้า ผ้ามัดหมี่ ผ้าลายโฮล ผ้าสร้ง ผ้าพื้น และผ้าลายดอกแก้ว ใช้ระยะเวลาในการทอผ้า จำนวน 3 วัน ต่อ 1 ฝืน ระยะเวลาขึ้นอยู่กับความยากง่าย ของลายผ้า วัตถุประสงค์ในการทอผ้าได้จากการปลูกหม่อนเลี้ยงไหมเอง การจำหน่ายผ้าจะนำมาจำหน่ายที่กลุ่ม และจำหน่ายผ่านทางเว็บไซต์ เพจ “โล่ดละอ อไหมสว ยบ้านอ างเตย” และเพจ “ผ้าไหมบ้านอ างเตย” ซึ่งกลุ่ม ลูกค้าที่มาอุดหนุน ได้แก่ บุคคลทั่วไป

19. นางนงลักษณ์ บุญคง

ตำแหน่ง กรรมการกลุ่มฯ อายุ 43 ปี ปัจจุบันอยู่บ้านเลขที่ 39 หมู่ 9 ตำบลท่าตะเียบ อำเภอ ท่าตะเียบ จังหวัดฉะเชิงเทรา อาชีพหลัก คือ ปลูกหม่อนเลี้ยงไหมทอผ้า อาชีพเสริม คือ รับจ้างทั่วไป สมาชิก ในบ้านสามารถทอผ้าได้ จำนวน 1 คน โดยเริ่มทอผ้าเมื่ออายุ 18 ปี ผ้าที่ทอมีจำนวน 4 ลาย ได้แก่ ผ้าขาวม้า ผ้ามัดหมี่ สร้ง และลายดอกแก้ว 5 ตะกอ การทอผ้ามัดหมี่ ใช้ระยะเวลาในการทอผ้า จำนวน 3 วัน ต่อ 1 ฝืน และลายดอกแก้ว ใช้ระยะเวลาในการทอผ้า จำนวน 2 วัน ต่อ 1 ฝืน วัตถุประสงค์ในการทอผ้าได้จากการปลูก หม่อนเลี้ยงไหมเอง การจำหน่ายผ้าจะนำมาจำหน่ายที่กลุ่มและจำหน่ายผ่านทางเว็บไซต์ เพจ “โล่ดละอ อไหมสว ยบ้านอ างเตย” และเพจ “ผ้าไหมบ้านอ างเตย” ซึ่งกลุ่มลูกค้าที่มาอุดหนุน ได้แก่ กลุ่มโล่ดละอ

20. นายเที่ยง อนันต์

ตำแหน่ง สมาชิกกลุ่มฯ อายุ 80 ปี และนางมะลิ อนันต์ อายุ 77 ปี ปัจจุบันอยู่ หมู่ 9 ตำบลท่าตะเกรา อำเภوتاตะเกรา จังหวัดฉะเชิงเทรา อาชีพหลัก คือ ปลูกหม่อนเลี้ยงไหมทอผ้า โดยนายเที่ยง อนันต์ (คุณตา) เป็นคนเลี้ยงไหม ส่วนนางมะลิ อนันต์ (คุณยาย) เป็นคนทอผ้ากับหลานชายอีก 1 คน สมาชิกในบ้านสามารถทอผ้าได้ จำนวน 2 คน คือ นางมะลิ อนันต์ (คุณยาย) และหลานชาย ซึ่งนางมะลิ อนันต์ เริ่มทอผ้าเมื่ออายุ 15 ปี ส่วนหลานชาย เริ่มทอผ้าเมื่ออายุ 14 ปี ผ้าที่ทอมีจำนวน 1 ลาย ได้แก่ ผ้าโฮลสายโบราณ นายเที่ยง อนันต์ มีความเห็นว่า ในระยะสุดท้ายลูกหลานต้องกลับมาบ้านมาสืบทอดภูมิปัญญาการทอผ้าไหม

21. นางถวัลย์ แจ่มใส

ตำแหน่ง กรรมการกลุ่มฯ อายุ 44 ปี ปัจจุบันอยู่บ้านเลขที่ 96 หมู่ 9 ตำบลท่าตะเกรา อำเภوتاตะเกรา จังหวัดฉะเชิงเทรา อาชีพหลัก คือ ปลูกหม่อนเลี้ยงไหมทอผ้า อาชีพเสริม คือ รับจ้างทั่วไป สมาชิกในบ้านสามารถทอผ้าได้ จำนวน 1 คน โดยเริ่มทอผ้าเมื่ออายุ 18 ปี ผ้าที่ทอมีจำนวน 5 ลาย ได้แก่ ผ้าขาวม้า ผ้าฝ้าย ผ้ามัดหมี่ ผ้าโสร่ง และลายที่ใช้ในการทอผ้าส่วนใหญ่ คือ ลายดอกแก้ว ใช้ระยะเวลาในการทอผ้า จำนวน 3 วัน ต่อ 1 ผืน วัตถุดิบในการทอผ้าได้จากการปลูกหม่อนเลี้ยงไหมเอง การจำหน่ายผ้านำมาจำหน่ายที่กลุ่มที่บ้านผู้ผลิตเอง และจำหน่ายผ่านทางเว็บไซต์ เพจ “โสดะอ้อ ไหมสวยบ้านอ่างเตย” และเพจ “ผ้าไหมบ้านอ่างเตย” ซึ่งกลุ่มลูกค้าที่มาอุดหนุน ได้แก่ ข้าราชการ และผู้ที่มาศึกษาดูงานที่วิสาหกิจชุมชนกลุ่มปลูกหม่อนเลี้ยงไหมทอผ้าบ้านอ่างเตย

22. นางเรย ทะรัมย์ย์

ตำแหน่ง สมาชิกกลุ่มฯ อายุ 58 ปี ปัจจุบันอยู่บ้านเลขที่ 110/1 หมู่ 9 ตำบลท่าตะเกรา อำเภوتاตะเกรา จังหวัดฉะเชิงเทรา อาชีพหลัก คือ ปลูกหม่อนเลี้ยงไหมทอผ้า อาชีพเสริม คือ รับจ้างทั่วไป สมาชิกในบ้านสามารถทอผ้าได้ จำนวน 1 คน โดยเริ่มทอผ้าเมื่ออายุ 15 ปี ผ้าที่ทอมีจำนวน 5 ลาย ได้แก่ ผ้าขาวม้า ผ้ามัดหมี่ ผ้าโสร่ง ผ้าพื้น และลายดอกแก้ว ใช้ระยะเวลาในการทอผ้า จำนวน 2 วัน ต่อ 1 ผืน ขึ้นอยู่กับความยากง่ายของลายผ้า วัตถุดิบในการทอผ้าได้จากการปลูกหม่อนเลี้ยงไหมเอง การจำหน่ายผ้านำมาจำหน่ายที่กลุ่มซึ่งกลุ่มลูกค้าที่มาอุดหนุน ได้แก่ ผู้ที่มาศึกษาดูงานที่วิสาหกิจชุมชนกลุ่มปลูกหม่อนเลี้ยงไหมทอผ้าบ้านอ่างเตย

23. นางธิดา อนันต์

ตำแหน่ง สมาชิกกลุ่มฯ อายุ 61 ปี ปัจจุบันอยู่บ้านเลขที่ 305 หมู่ 9 ตำบลท่าตะเกรา อำเภوتاตะเกรา จังหวัดฉะเชิงเทรา อาชีพหลัก คือ ปลูกหม่อนเลี้ยงไหมทอผ้า สมาชิกในบ้านสามารถทอผ้าได้ จำนวน 1 คน โดยเริ่มทอผ้าเมื่ออายุ 15 ปี ผ้าที่ทอมีจำนวน 3 ลาย ได้แก่ ผ้าขาวม้า ผ้ามัดหมี่ และผ้าพื้น ใช้ระยะเวลาในการทอผ้า จำนวน 6 วัน ต่อ 1 ผืน วัตถุดิบในการทอผ้าได้จากการปลูกหม่อนเลี้ยงไหมเอง และได้จากศูนย์หม่อนไหมเฉลิมพระเกียรติ สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ สระบุรี การจำหน่ายผ้านำมาจำหน่ายที่กลุ่ม ซึ่งกลุ่มลูกค้าที่มาอุดหนุน ได้แก่ ผู้ที่มาศึกษาดูงานที่วิสาหกิจชุมชนกลุ่มปลูกหม่อนเลี้ยงไหมทอผ้าบ้านอ่างเตย

ความต้องการในการพัฒนาภูมิปัญญาผ้าไทย

1. ผลิตภัณฑ์ของกลุ่มมีจุดเด่น คือ ผ้าสวยและมีฝีมือมาตรฐาน
2. ปัญหาและอุปสรรคในการทอผ้า คือ ลูกหลานไปทำงานบริษัทจึงไม่มีคนช่วยทอผ้า

24. นางกัลยา พินิกรมย์

ตำแหน่ง สมาชิกกลุ่มฯ อายุ 48 ปี ปัจจุบันอยู่บ้านเลขที่ 48/1 หมู่ 9 ตำบลท่าตะเกียบ อำเภوتاตะเกียบ จังหวัดฉะเชิงเทรา อาชีพหลัก คือ ปลูกหม่อนเลี้ยงไหมทอผ้า อาชีพเสริม คือ ทำการเกษตร สมาชิกในบ้านสามารถทอผ้าได้ จำนวน 1 คน โดยเริ่มทอผ้าเมื่ออายุ 20 ปี ผ้าที่ทอมีจำนวน 3 ลาย ได้แก่ ผ้าขาวม้า ผ้ามัดหมี่ และผ้าพื้น ใช้ระยะเวลาในการทอผ้า จำนวน 10 วัน ต่อ 1 ผืน วัตถุดิบในการทอผ้าได้จากการปลูกหม่อนเลี้ยงไหมเอง การจำหน่ายผ้าจะนำมาจำหน่ายที่กลุ่ม ซึ่งกลุ่มลูกค้าที่มาอุดหนุน ได้แก่ ลูกค้าทั่วไป

25. นางสาวจินตนา รสหอม

ตำแหน่ง กรรมการกลุ่มฯ อายุ 42 ปี ปัจจุบันอยู่บ้านเลขที่ 257/2 หมู่ 9 ตำบลท่าตะเกียบ อำเภوتاตะเกียบ จังหวัดฉะเชิงเทรา อาชีพหลัก คือ รับจ้างทั่วไป ตัดเย็บเสื้อผ้า (เป็นคนเย็บผ้าคนเดียวในกลุ่ม) อาชีพเสริม คือ ปลูกหม่อนเลี้ยงไหมทอผ้า

ความต้องการในการพัฒนาภูมิปัญญาผ้าไทย

1. วิธีถ่ายทอดภูมิปัญญาการทอผ้า คือ มีการถ่ายทอดให้กับบุคคลที่สนใจเข้ามาเรียนรู้
2. ปัญหาและอุปสรรคในการทอผ้า คือ แรงงานมีจำนวนน้อย

ปัญหาอุปสรรคของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนกลุ่มปลูกหม่อนเลี้ยงไหมทอผ้าบ้านอ่างเตย จากการทำเวทีระดมความคิดเห็น วันที่ 9 มิถุนายน พ.ศ. 2563 ณ วิสาหกิจชุมชนกลุ่มปลูกหม่อนเลี้ยงไหมทอผ้าบ้านอ่างเตย มีดังนี้

1. การเลี้ยงไหมเกิดโรคระบาด ได้แก่ โรคตัวเหลือง (โรคเตื่อ) ของตัวหนอนไหม ทำให้ตัวหนอนไหมอ่อนแอไม่สามารถทำรังผลิตเส้นไหมได้
2. สภาพอากาศ สภาพแวดล้อมที่แห้งแล้งเป็นอุปสรรคในการเลี้ยงไหม
3. การฉีดยาฆ่าแมลงทำให้หนอนไหมไม่กินอาหาร (ใบหม่อน) ส่งผลให้หนอนไหมไม่แข็งแรง
4. ผลผลิตการทอผ้าไม่พอส่งลูกค้าเป็นผลมาจากการฉีดยาฆ่าแมลงทำให้ไม่สามารถทอผ้าส่งได้ทันตามที่ลูกค้าสั่ง
5. คนรุ่นใหม่ที่ทอผ้ามีจำนวนลดลงเนื่องจากไปศึกษาต่อมหาวิทยาลัยและไปทำงานในโรงงานอุตสาหกรรมเพราะมีรายได้มากกว่าการทอผ้า
6. ในกลุ่มมีคนตัดเย็บผ้าได้เพียง ๑ คน สมาชิกส่วนใหญ่ทอผ้าได้อย่างเดียวจึงไม่สามารถนำผ้ามาแปรรูปเป็นผลิตภัณฑ์อื่น ๆ ได้
7. ผู้สูงอายุไม่สามารถนำผ้าไปแสดงในงานขายสินค้าต่าง ๆ และไม่สามารถทำการตลาดแบบออนไลน์ได้
8. มีคนทอผ้าจำนวนน้อย ส่วนใหญ่ทอผ้าฝ้ายเนื่องจากขายได้ง่ายเพราะราคาถูกกว่าผ้าไหม แต่ถ้าขายเส้นไหมก็จะขายได้ดีเช่นกันเนื่องจากราคาถูกกว่าผืนผ้าที่ทอเสร็จแล้ว

ข้อเสนอแนะในการพัฒนาภูมิปัญญาท้องถิ่น-ผ้าไทย

ข้อเสนอแนะจากเกษตรกรอำเภอท่าตะเกราบได้ให้แนวทางในการพัฒนา ดังนี้

1. มีหลายหน่วยงานเข้ามาสนับสนุนกลุ่มวิสาหกิจชุมชนกลุ่มปลูกหม่อนเลี้ยงไหมทอผ้าบ้านอ่างเตย ดังนั้น กลุ่มจึงจำเป็นต้องรู้สถานการณ์ของตนเอง ให้รู้เท่าทัน และตระหนักว่าหน่วยงานไหนสนับสนุนเรื่องอะไรไปบ้างแล้วอย่าทำให้ซ้ำซ้อนกัน
2. กลุ่มวิสาหกิจชุมชนกลุ่มปลูกหม่อนเลี้ยงไหมทอผ้าบ้านอ่างเตยมีแผนการพัฒนาของกลุ่มด้านต่าง ๆ ไปทิศทางไหน อยากรู้ทำอะไร ต้องการอะไร จะได้ต่อยอดได้ตรงและถูกจุด
3. ในการพัฒนากลุ่มต้องมองเรื่องกระบวนการ ได้แก่ การผลิต การปลูกหม่อนเลี้ยงไหม การสาวไหม การทอผ้า ต้องมองทั้งระบบ จะได้นำไปสู่การพัฒนาได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ข้อเสนอแนะของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนกลุ่มปลูกหม่อนเลี้ยงไหมทอผ้าบ้านอ่างเตย

1. ควรมีการตลาดรองรับและมีช่องทางการตลาดที่หลากหลาย
2. ควรมีการนำผ้าไปแปรรูปเป็นผลิตภัณฑ์ที่หลากหลาย

ความต้องการที่จะให้ศูนย์ศิลปะ วัฒนธรรมและท้องถิ่น มหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์ เข้ามาพัฒนาในครั้งต่อไป

1. ช่วยออกแบบลวดลายผ้า
2. ช่วยออกแบบบรรจุภัณฑ์

ภาพที่ 5.1 การสัมภาษณ์กลุ่ม สมาชิกวิสาหกิจชุมชนกลุ่มปลูกหม่อนเลี้ยงไหมทอผ้าบ้านอ่างเตย
จาก : ศูนย์ศิลปะ วัฒนธรรมและท้องถิ่น วันที่ 9 มิถุนายน พ.ศ.2563 ณ วิสาหกิจชุมชน
กลุ่มปลูกหม่อนเลี้ยงไหมทอผ้าบ้านอ่างเตย

ภาพที่ 5.2 การแสดงความคิดเห็นของวิสาหกิจชุมชนกลุ่มปลูกหม่อนเลี้ยงไหมทอผ้าบ้านอ่างเตย
จาก : ศูนย์ศิลปะ วัฒนธรรมและท้องถิ่น วันที่ 9 มิถุนายน พ.ศ.2563 ณ วิสาหกิจชุมชน
กลุ่มปลูกหม่อนเลี้ยงไหมทอผ้าบ้านอ่างเตย

บทที่ ๖

กระบวนการเข้าไปขับเคลื่อนและพัฒนาตามความต้องการของกลุ่ม

ศูนย์ศิลปะ วัฒนธรรมและท้องถิ่น มหาวิทยาลัยราชภัฏราชชนครินทร์ ได้สอบถามความต้องการของวิสาหกิจชุมชนกลุ่มปลูกหม่อนเลี้ยงไหมทอผ้าบ้านอ่างเตยในการเข้าไปมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนในเดือนกุมภาพันธ์ เพื่อนำสิ่งที่กลุ่มต้องการมาวางแผนเขียนโครงการพัฒนาภูมิปัญญาท้องถิ่น-ผ้าไทยในจังหวัดฉะเชิงเทราเพื่อนำไปสู่เศรษฐกิจสร้างสรรค์ ตามยุทธศาสตร์มหาวิทยาลัยราชภัฏเพื่อพัฒนาท้องถิ่น ประจำปีงบประมาณ 2563 โดยมีกระบวนการ ดังนี้

1. นำปัญหาความต้องการของวิสาหกิจชุมชนกลุ่มปลูกหม่อนเลี้ยงไหมทอผ้าบ้านอ่างเตยมาดำเนินการ คือ ต้องการให้ออกแบบกล่องใส่ผ้าไหม แผ่นพับประชาสัมพันธ์ และนิทรรศการเคลื่อนที่
2. ผู้บริหารและบุคลากร ศูนย์ศิลปะ วัฒนธรรมและท้องถิ่น ได้ลงพื้นที่ ณ วิสาหกิจชุมชนกลุ่มปลูกหม่อนเลี้ยงไหมทอผ้าบ้านอ่างเตย หมู่ 9 ตำบลท่าตะเียบ อำเภوتاตะเียบ จังหวัดฉะเชิงเทรา เมื่อวันที่ 5 มีนาคม พ.ศ. 2563 ในการสอบถามความต้องการบรรจุภัณฑ์กล่องใส่ผ้าไหม โดยคุณณนุช วงคง เจริญญิก กลุ่มต้องการได้กล่องใส่ผ้าไหมเป็นกล่องสีฟ้าให้มีตราสัญลักษณ์กลุ่มใส่ดลละออยอยู่บนกล่อง

ภาพที่ 6.1 ลงพื้นที่วันที่ 5 มีนาคม พ.ศ. 2563 ณ วิสาหกิจชุมชนกลุ่มปลูกหม่อนเลี้ยงไหมทอผ้าบ้านอ่างเตย หมู่ 9 ตำบลท่าตะเียบ อำเภوتاตะเียบ จังหวัดฉะเชิงเทรา
จาก : ศูนย์ศิลปะ วัฒนธรรมและท้องถิ่น วันที่ 5 มีนาคม พ.ศ. 2563 ณ วิสาหกิจชุมชนกลุ่มปลูกหม่อนเลี้ยงไหมทอผ้าบ้านอ่างเตย

3. ได้เชิญ ผู้ช่วยศาสตราจารย์วิชาญ ตอรัมรัมย์ อาจารย์ประจำสาขาวิชาออกแบบผลิตภัณฑ์ คณะเทคโนโลยีอุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์ มาร่วมออกแบบกล่องใส่ผ้าไหม เมื่อวันที่ 30 มีนาคม พ.ศ. 2563 ณ ศูนย์ศิลปะ วัฒนธรรมและท้องถิ่น

ภาพที่ 6.2 เชิญ ผู้ช่วยศาสตราจารย์วิชาญ ตอรัมรัมย์ มาร่วมออกแบบกล่องใส่ผ้าไหม
จาก : ศูนย์ศิลปะ วัฒนธรรมและท้องถิ่น วันที่ 30 มีนาคม พ.ศ. 2563 ณ ศูนย์ศิลปะ วัฒนธรรมและท้องถิ่น

4. ผู้ช่วยศาสตราจารย์วิชาญ ตอรัมรัมย์ อาจารย์ประจำสาขาวิชาออกแบบผลิตภัณฑ์ คณะเทคโนโลยี อุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์ ได้ออกแบบกล่องใส่ผ้าไหม เมื่อวันที่ 20 เมษายน พ.ศ. 2563 ณ ศูนย์ศิลปะ วัฒนธรรมและท้องถิ่น

ภาพที่ 6.3 ผู้ช่วยศาสตราจารย์วิชาญ ตอรรรัมย์ ออกแบบกล่องใส่ผ้าไหม
จาก : ศูนย์ศิลปะ วัฒนธรรมและท้องถิ่น วันที่ 20 เมษายน พ.ศ.2563 ณ ศูนย์ศิลปะ วัฒนธรรมและท้องถิ่น

5. อาจารย์ ดร.จินดา เนื่องจำนงค์ ผู้อำนวยการศูนย์ศิลปะ วัฒนธรรมและท้องถิ่น ผู้บริหารและบุคลากรศูนย์ศิลปะ วัฒนธรรมและท้องถิ่น ได้มอบกล่องใส่ผ้าไหม แผ่นพับประชาสัมพันธ์และนิทรรศการเคลื่อนที่ ให้แก่ ประธานกลุ่มวิสาหกิจชุมชนกลุ่มปลูกหม่อนเลี้ยงไหมทอผ้าบ้านอ่างเตย เกษตรอำเภอท่าตะเกียบ ผู้แทนองค์การบริหารส่วนตำบลท่าตะเกียบ และผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน หมู่ 9 บ้านอ่างเตย เมื่อวันที่ 9 มิถุนายน พ.ศ. 2563 ณ วิสาหกิจชุมชนกลุ่มปลูกหม่อนเลี้ยงไหมทอผ้าบ้านอ่างเตย หมู่ 9 ตำบลท่าตะเกียบ อำเภوتاตะเกียบ จังหวัดฉะเชิงเทรา

ภาพที่ 6.4 มอบกล่องใส่ผ้าไหม แผ่นพับประชาสัมพันธ์ และนิทรรศการเคลื่อนที่จาก : ศูนย์ศิลปะ วัฒนธรรมและท้องถิ่น วันที่ 9 มิถุนายน พ.ศ. 2563 ณ วิสาหกิจชุมชนกลุ่มปลูกหม่อนเลี้ยงไหมทอผ้าบ้านอ่างเตย

6. ศูนย์ศิลปะ วัฒนธรรมและท้องถิ่น ได้จัดทำเวทีระดมความคิดเห็น สอบถามปัญหาและความต้องการของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนกลุ่มปลูกหม่อนเลี้ยงไหมทอผ้าบ้านอ่างเตย หมู่ 9 ตำบลท่าตะเียบ อำเภوتاตะเียบ จังหวัดฉะเชิงเทรา เมื่อวันที่ 9 มิถุนายน พ.ศ.2563 ณ วิสาหกิจชุมชนกลุ่มปลูกหม่อนเลี้ยงไหมทอผ้าบ้านอ่างเตย หมู่ 9 ตำบลท่าตะเียบ อำเภوتاตะเียบ จังหวัดฉะเชิงเทรา เพื่อเป็นแนวทางในการให้มหาวิทยาลัยนำไปวางแผนพัฒนากลุ่มในปีถัดไป

ภาพที่ 6.5 ระดมความคิดเห็น สอบถามปัญหาและความต้องการของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนกลุ่มปลูกหม่อนเลี้ยงไหมทอผ้าบ้านอ่างเตย
จาก : ศูนย์ศิลปะ วัฒนธรรมและท้องถิ่น วันที่ 9 มิถุนายน พ.ศ. 2563 ณ วิสาหกิจชุมชนกลุ่มปลูกหม่อนเลี้ยงไหมทอผ้าบ้านอ่างเตย

บรรณานุกรม

กรมหม่อนไหม. ๒๕๕๕. เส้นทางท่องเที่ยวผ้าไหม. กรุงเทพมหานคร:

โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด.

กัลยา พินิรัมย์. เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, อาริยา บุญทวี เป็นผู้สัมภาษณ์,

ณ วิสาหกิจชุมชนกลุ่มปลูกหม่อนเลี้ยงไหมทอผ้าบ้านอ่างเตย. เมื่อวันที่ 9 มิถุนายน 2563.

คำนวน แจ่มใส. เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, สุรพล โต๊ะสีดา เป็นผู้สัมภาษณ์,

ณ วิสาหกิจชุมชนกลุ่มปลูกหม่อนเลี้ยงไหมทอผ้าบ้านอ่างเตย. เมื่อวันที่ 9 มิถุนายน 2563.

จินตนา รสหอม. เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, อาริยา บุญทวี เป็นผู้สัมภาษณ์,

ณ วิสาหกิจชุมชนกลุ่มปลูกหม่อนเลี้ยงไหมทอผ้าบ้านอ่างเตย. เมื่อวันที่ 9 มิถุนายน 2563.

จินตนา เสาวดาล. เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, วชิรพงศ์ มณีนันทวิวัฒน์ เป็นผู้สัมภาษณ์,

ณ วิสาหกิจชุมชนกลุ่มปลูกหม่อนเลี้ยงไหมทอผ้าบ้านอ่างเตย. เมื่อวันที่ 9 มิถุนายน 2563.

เตือง พาสัย. เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, วชิรพงศ์ มณีนันทวิวัฒน์ เป็นผู้สัมภาษณ์,

ณ วิสาหกิจชุมชนกลุ่มปลูกหม่อนเลี้ยงไหมทอผ้าบ้านอ่างเตย. เมื่อวันที่ 9 มิถุนายน 2563.

ถวัลย์ แจ่มใส. เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, สุรพล โต๊ะสีดา เป็นผู้สัมภาษณ์,

ณ วิสาหกิจชุมชนกลุ่มปลูกหม่อนเลี้ยงไหมทอผ้าบ้านอ่างเตย. เมื่อวันที่ 9 มิถุนายน 2563.

เที่ยง อนันต์. เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, สุรพล โต๊ะสีดา เป็นผู้สัมภาษณ์,

ณ วิสาหกิจชุมชนกลุ่มปลูกหม่อนเลี้ยงไหมทอผ้าบ้านอ่างเตย. เมื่อวันที่ 9 มิถุนายน 2563.

ธิดา อนันต์. เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, อาริยา บุญทวี เป็นผู้สัมภาษณ์,

ณ วิสาหกิจชุมชนกลุ่มปลูกหม่อนเลี้ยงไหมทอผ้าบ้านอ่างเตย. เมื่อวันที่ 9 มิถุนายน 2563.

นงนุช วงคง. เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, อาริยา บุญทวี เป็นผู้สัมภาษณ์,

ณ วิสาหกิจชุมชนกลุ่มปลูกหม่อนเลี้ยงไหมทอผ้าบ้านอ่างเตย. เมื่อวันที่ 9 มิถุนายน 2563.

นงลักษณ์ เจริญศิริ. เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, สุรพล โต๊ะสีดา เป็นผู้สัมภาษณ์,

ณ วิสาหกิจชุมชนกลุ่มปลูกหม่อนเลี้ยงไหมทอผ้าบ้านอ่างเตย. เมื่อวันที่ 9 มิถุนายน 2563.

นงลักษณ์ บุญคง. เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, อาริยา บุญทวี เป็นผู้สัมภาษณ์,

ณ วิสาหกิจชุมชนกลุ่มปลูกหม่อนเลี้ยงไหมทอผ้าบ้านอ่างเตย. เมื่อวันที่ 9 มิถุนายน 2563.

บุษรินทร์ สมาชิก. เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, สุรพล โต๊ะสีดา เป็นผู้สัมภาษณ์,

ณ วิสาหกิจชุมชนกลุ่มปลูกหม่อนเลี้ยงไหมทอผ้าบ้านอ่างเตย. เมื่อวันที่ 9 มิถุนายน 2563.

ปนัดดา รัตนะดี. เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, สุรพล โต๊ะสีดา เป็นผู้สัมภาษณ์,

ณ วิสาหกิจชุมชนกลุ่มปลูกหม่อนเลี้ยงไหมทอผ้าบ้านอ่างเตย. เมื่อวันที่ 9 มิถุนายน 2563.

โป๊ะ อนันต์. เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, ณัฐพนธ์ สิงห์ยศ เป็นผู้สัมภาษณ์,

ณ วิสาหกิจชุมชนกลุ่มปลูกหม่อนเลี้ยงไหมทอผ้าบ้านอ่างเตย. เมื่อวันที่ 9 มิถุนายน 2563.

ผาย กระแสโสม. เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, จินดา เนืองจันงค์ เป็นผู้สัมภาษณ์,

ณ วิสาหกิจชุมชนกลุ่มปลูกหม่อนเลี้ยงไหมทอผ้าบ้านอ่างเตย. เมื่อวันที่ 9 มิถุนายน 2563.

พิกุล สวัสดิ์. เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, อาริยา บุญทวี เป็นผู้สัมภาษณ์,

ณ วิสาหกิจชุมชนกลุ่มปลูกหม่อนเลี้ยงไหมทอผ้าบ้านอ่างเตย. เมื่อวันที่ 9 มิถุนายน 2563.

บรรณานุกรม (ต่อ)

- ยุพิน ทองคำ. เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, สุรพล โต๊ะสีดา เป็นผู้สัมภาษณ์,
ณ วิทยาลัยชุมชนกลุ่มปลูกหม่อนเลี้ยงไหมทอผ้าบ้านอ่างเตย. เมื่อวันที่ 9 มิถุนายน 2563.
รักพงษ์ วงศ์รอด. 2557. การศึกษาวิเคราะห์ศักยภาพของชุมชน บ้านอ่างเตย หมู่ 9
ตำบลท่าตะเียบ อำเภอท่าตะเียบ จังหวัดฉะเชิงเทรา. เอกสารอัดสำเนา.
เรย ทะเรรัมย์. เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, วชิรพงศ์ มณีนันทวิวัฒน์ เป็นผู้สัมภาษณ์,
ณ วิทยาลัยชุมชนกลุ่มปลูกหม่อนเลี้ยงไหมทอผ้าบ้านอ่างเตย. เมื่อวันที่ 9 มิถุนายน 2563.
ราไฟ วงคง. เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, อาริยา บุญทวี เป็นผู้สัมภาษณ์,
ณ วิทยาลัยชุมชนกลุ่มปลูกหม่อนเลี้ยงไหมทอผ้าบ้านอ่างเตย. เมื่อวันที่ 9 มิถุนายน 2563.
วรรณิ์ ลักขร. เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, สุรพล โต๊ะสีดา เป็นผู้สัมภาษณ์,
ณ วิทยาลัยชุมชนกลุ่มปลูกหม่อนเลี้ยงไหมทอผ้าบ้านอ่างเตย. เมื่อวันที่ 9 มิถุนายน 2563.
ศูนย์หม่อนไหมเฉลิมพระเกียรติ สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ สระบุรี.
สื่อเผยแพร่ด้านหม่อนไหม. สืบค้นคืนเมื่อวันที่ 11 มิถุนายน 2563.
ที่มา: <https://qsds.go.th/newqsscsri/>
สุกิจ ลัดดางาม. เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, อาริยา บุญทวี เป็นผู้สัมภาษณ์,
ณ วิทยาลัยชุมชนกลุ่มปลูกหม่อนเลี้ยงไหมทอผ้าบ้านอ่างเตย. เมื่อวันที่ 9 มิถุนายน 2563.
สุนันท์ ลักขร. เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, สุรพล โต๊ะสีดา เป็นผู้สัมภาษณ์,
ณ วิทยาลัยชุมชนกลุ่มปลูกหม่อนเลี้ยงไหมทอผ้าบ้านอ่างเตย. เมื่อวันที่ 9 มิถุนายน 2563.
สุภาจิต ทะเกิงสุข. เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, นवलลอ อนุสิทธิ์ เป็นผู้สัมภาษณ์,
ณ วิทยาลัยชุมชนกลุ่มปลูกหม่อนเลี้ยงไหมทอผ้าบ้านอ่างเตย. เมื่อวันที่ 9 มิถุนายน 2563.
สว่าง แสกล้ำ. เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, ณัฐพนนท์ สิงห์ยศ เป็นผู้สัมภาษณ์,
ณ วิทยาลัยชุมชนกลุ่มปลูกหม่อนเลี้ยงไหมทอผ้าบ้านอ่างเตย. เมื่อวันที่ 9 มิถุนายน 2563.
สำรวย ทะเกิงสุข. เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, จินดา เนื่องจำนงค์ เป็นผู้สัมภาษณ์,
ณ วิทยาลัยชุมชนกลุ่มปลูกหม่อนเลี้ยงไหมทอผ้าบ้านอ่างเตย. เมื่อวันที่ 9 มิถุนายน 2563.
ใหม่ เจริญศิริ. เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, ณัฐพนนท์ สิงห์ยศ เป็นผู้สัมภาษณ์,
ณ วิทยาลัยชุมชนกลุ่มปลูกหม่อนเลี้ยงไหมทอผ้าบ้านอ่างเตย. เมื่อวันที่ 9 มิถุนายน 2563.
อาภาภรณ์ ชูเกียรติศิริ. เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, อาริยา บุญทวี เป็นผู้สัมภาษณ์,
ณ วิทยาลัยชุมชนกลุ่มปลูกหม่อนเลี้ยงไหมทอผ้าบ้านอ่างเตย. เมื่อวันที่ 9 มิถุนายน 2563.
อาริยา บุญทวี. 2562. **เศรษฐกิจพอเพียง.** ฉะเชิงเทรา:คณะมนุษยศาสตร์ และสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์.
แอม ยอดรัก. เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, อาริยา บุญทวี เป็นผู้สัมภาษณ์,
ณ วิทยาลัยชุมชนกลุ่มปลูกหม่อนเลี้ยงไหมทอผ้าบ้านอ่างเตย. เมื่อวันที่ 9 มิถุนายน 2563.

